

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Łapach
z dnia 6 sierpnia 2020 r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY ŁAPY NA LATA 2016-2020

Spis treści

1.	CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY ŁAPY 3
2.	RYNEK PRACY..... 17
3.	FINANSE MIASTA I GMINY ŁAPY 20
4.	GOSPODARKA 26
5.	MIENIE KOMUNALNE 27
6.	GOSPODARKA KOMUNALNA..... 30
7.	POMOC SPOŁECZNA..... 35
8.	KULTURA, SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA ORAZ WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI 42
9.	ANALIZA SWOT 55
10.	OBSZARY STRATEGICZNE 61
11.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ.... 68
12.	SYSTEM WDRAŻANIA 75
13.	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA 75
14.	MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO 80

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY ŁAPY

1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, OBSZAR I STRUKTURA PRZESTRZENNA

Gmina Łapy obejmuje powierzchnię 128 km² i położona jest w województwie podlaskim, w północno-wschodniej Polsce. Województwo podlaskie graniczy z trzema województwami: warmińsko-mazurskim, mazowieckim i lubelskim. Województwo pod od północy graniczy z Litwą, a na wschodzie z Białorusią.

W układzie administracyjnym Gmina Łapy zajmuje środkowy fragment województwa podlaskiego i należy do powiatu białostockiego ziemskiego, na który składa się 15 gmin posiadających zróżnicowany potencjał gospodarczy i warunki naturalne. Gmina Łapy jest jedną z 9 gmin powiatu białostockiego o charakterze miejsko wiejskim.

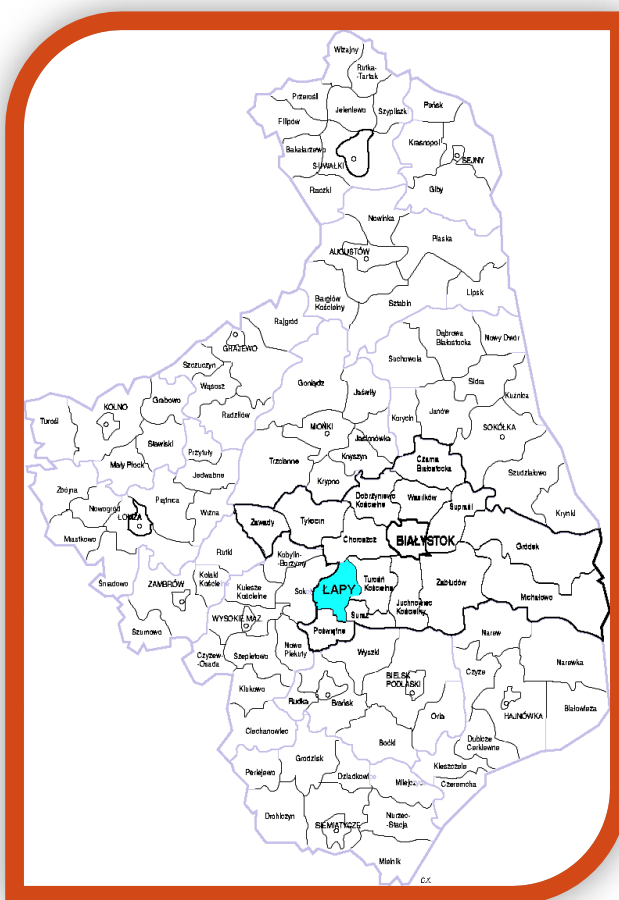
Gmina Łapy od północy graniczy z gminą Choroszcz, od wschodu z gminą Turośń Kościelna i Suraż, od zachodu z gminą Sokoły, natomiast od południa z gminą Poświętne.

Siedzibą władz administracyjnych powiatu jest Białystok.

Gmina Łapy¹ należy do Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, który tworzą: stolica województwa podlaskiego – miasto Białystok oraz 9 gmin należących do powiatu białostockiego, w tym gminy miejsko-wiejskie: Choroszcz, Czarna Białostocka, Łapy, Supraśl, Wasilków, Zabłudów oraz gminy wiejskie: Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Turośń Kościelna.

Obszar gminy obejmuje powierzchnię 12 765 ha (128 km²), co stanowi ok. 0,63% powierzchni województwa podlaskiego i ok. 4,29% powierzchni powiatu białostockiego. Gmina Łapy zajmuje 11 miejsce pod względem powierzchni spośród gmin powiatu białostockiego. Liczba ludności i gęstość zaludnienia na 1 km² plasuje natomiast gminę Łapy na pozycji 1 wśród gmin powiatu białostockiego.

MAPA 1. GMINA ŁAPY W UKŁADZIE PRZESTRZENNYM WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

¹ Zgodnie z dokumentem „Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich”, opracowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w lutym 2013 r., miejski obszar funkcjonalny stolicy województwa podlaskiego obejmował rdzeń, czyli miasto Białystok i 8 gmin tworzących strefę zewnętrzną: Choroszcz, Czarną Białostocką, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Supraśl, Turośń Kościelną, Wasilków i Zabłudów. MIR przychyliło się do wniosku Podlaskiego Biura Planowania Przestrzennego w Białymstoku o włączenie gminy Łapy do zestawu gmin tworzących strefę zewnętrzną obszaru funkcjonalnego Białegostoku, a tym samym zwiększenie tej strefy do 9 gmin.

TABELA 1. POWIERZCHNIA I LICZBA LUDNOŚCI GMIN POWIATU BIAŁOSTOCKIEGO

L.P.	NAZWA	POWIERZCHNIA		LICZBA LUDNOŚCI			GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA NA 1km ²
		ha	km ²	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	
1	CHOROSZCZ	16379	164	14579	7302	7277	89
2	CZARNA BIAŁOSTOCKA	20636	206	11671	6017	5654	57
3	DOBRZYNIOWO DUŻE	16113	161	8802	4413	4389	55
4	GRÓDEK	42970	429	5488	2831	2657	13
5	JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	17177	171	15458	7785	7673	90
6	ŁAPY	12765	128	22300	11449	10851	175
7	MICHAŁOWO	41002	409	6976	3495	3481	17
8	POŚWIĘTNE	11458	115	3604	1751	1853	31
9	SUPRAŚL	18856	189	14379	7401	6978	76
10	SURAŻ	7661	77	2033	1011	1022	27
11	TUROŚŃ KOŚCIELNA	13990	140	6047	2989	2991	43
12	TYKOCIN	20737	207	6404	3279	3125	31
13	WASILKÓW	12712	127	15465	7953	7513	122
14	ZABŁUDÓW	33974	340	9159	4560	4599	27
15	ZAWADY	11214	112	2865	1387	1478	26

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych wg. stanu na 31.12.2014 r.

W granicach administracyjnych gminy znajduje się miasto Łapy o powierzchni 1214 ha (12 km²) i 24 wsie o łącznej powierzchni 11 551 ha (116 km²). Obszar miasta stanowi 9,51% powierzchni gminy. Oprócz funkcji ośrodka administracyjnego Łapy pełnią również rolę ośrodka oświatowego i medycznego także dla sąsiednich gmin.

TABELA 2. POWIERZCHNIA I LICZBA LUDNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH WSI NALEŻĄCYCH DO GMINY ŁAPY

L.P.	NAZWA	POWIERZCHNIA [ha]	LICZBA MIESZKAŃCÓW ZAMELDOWANYCH NA POBYT STAŁY
1	BOKINY	976	287
2	DANIŁOWO DUŻE	458	225
3	DANIŁOWO MAŁE	220	66
4	GĄSÓWKA OLEKSIN	188	106
5	GĄSÓWKA OSSE	429	365
6	GĄSÓWKA SKWARKI	600	253
7	GĄSÓWKA SOMACHY	186	56
8	GĄSÓWKA STARA	495	512
9	ŁAPY - KOŁPAKI	87	97
10	ŁAPY - KORCZAKI	130	55
11	ŁAPY - PLUŚNIAKI	95	133
12	ŁAPY - SZOŁAJDY	227	298
13	ŁAPY ŁYNKI	77	47
14	ŁAPY-DEBOWINA	387	472
15	ŁUPIANKA NOWA	465	78

16	ŁUPIANKA STARA	1174	460
17	PŁONKA KOŚCIELNA	688	430
18	PŁONKA KOZŁY	283	136
19	PŁONKA MATYSKI	237	69
20	PŁONKA STRUMIANKA	638	309
21	ROSZKI WŁODKI	145	70
22	ROSZKI WODŹKI	428	152
23	UHOWO	2114	1489
24	WÓLKA WANIEWSKA	824	131

Źródło: Dane z UM: Referat Nieruchomości i Ewidencja Ludności wg. stanu na 31.12.2014 r.

Wsie wchodzące w skład Gminy Łapy stanowią jednocześnie jej sołectwa, z wyjątkiem dwóch wsi (Uhowo i Gąsówki Starej), z których zostały wydzielone po dwa sołectwa: Uhowo I i Uhowo II oraz Gąsówka Stara i Gąsówka Stara Kolonia. Zatem sieć osadniczą w gminie tworzą: miasto Łapy i 26 sołectwa.

Dziewięć z wymienionych wyżej miejscowości zlokalizowanych jest bezpośrednio nad rzeką Narew, bądź w niewielkiej od niej odległości (Uhowo, Wólka Waniewska, Bokiny, Łupianka Stara, Płonka Strumianka, Łapy-Dębowa, Łapy-Szołajdy, Łapy-Pluśniaki, Łapy-Korczaki).

Obszar gminy Łapy charakteryzuje się urozmaiconym ukształtowaniem terenu. Jest to obszar pofałdowanej wysoczyzny morenowej urozmaiconej licznymi wzgórzami moren czołowych, pagórkami i równinami torfowymi, w którą głęboko wcina się szeroka i płaska dolina rzeki Narew, w znacznym stopniu zatorfiona i zabagniona. Wody rzeki Narew mieszczą się w II klasie czystości, przy czym wiele wskaźników odpowiada I klasie.

Na terenie gminy, spośród surowców mineralnych, występują jedynie surowce okruczowe – kruszywo naturalne drobne i grube (słabej jakości) używane głównie na potrzeby miejscowego budownictwa drogowego i ogólnego.

Powierzchnia gminy stanowi 12 757 ha, z tego 62% to użytki rolne, a 14% lasy. Obszar gminy Łapy charakteryzuje się stosunkowo niewielkim stopniem przekształcenia środowiska.

TABELA 3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW NA TERENIE GMINY ŁAPY

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	UŻYTKOWANIE GRUNTÓW					
		GMINA		OBSZAR WIEJSKI		OBSZAR MIEJSKI	
		ha	%	ha	%	ha	%
1.	powierzchnia ogólna	12765	100	11551	100	1214	100
2.	Użytki rolne w tym m.in.:	8121	63,62	7667	66,37	454	37,39
2.1.	grunty orne	4992	39,11	4780	41,38	212	17,46
2.2.	sady	26	0,2	24	0,21	2	0,16
2.3.	łąki	1495	11,71	1425	12,34	70	5,77
2.4.	pastwiska	1290	10,11	1147	9,93	143	11,78

2.5.	grunty rolne zabudowane	270	2,11	246	2,13	24	1,98
3.	lasy	1737	13,61	1684	14,58	53	4,37
4.	grunty pozostałe	2907	22,78	2200	19,05	707	58,24

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych wg. stanu na 31.12.2014 r.

Miasto Łapy pełni ponadlokalny ośrodek rozwoju (ze zlokalizowanych usług z różnych dziedzin korzystają mieszkańcy gmin ościennych), a zatem spełnia następujące funkcje:

- a) usługi ponadlokalne z zakresu: szkolnictwa średniego, zdrowia, kultury, administracji specjalnej i gospodarczej, obsługi finansowej i obrotu handlowego,
- b) przemysłu i działalności gospodarczej,
- c) mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej,
- d) obsługi komunikacyjnej, rolnictwa i turystyki kwalifikowanej.

Pod względem układów przestrzennych wsie przeważnie mają charakter ulicówek i wielodrożnic. Występuje również rozproszona zabudowa kolonijna. Układ wielodrożnicowy, gdzie zabudowa zwarta rozmieszczona jest przy dwu i więcej ulicach występuje we wsiach: Uhowo, Łupianka Stara, Roszki-Wodźki, Płonka-Strumianka, Płonka Kościelna, Gąsówka-Osse, Łapy-Łynki, Łapy-Kołpaki, Łapy-Szołajdy, Łapy-Dębowina i Gąsówka-Oleksin.

Gmina Łapy pełni następujące funkcje:

- a) rolniczą o specjalizacji uprawy zbóż, ziemniaków, warzyw oraz hodowli bydła i trzody chlewnej,
- b) mieszkaniową dla ludności nierolniczej, głównie we wsiach sąsiadujących z miastem, bardzo często granica zaciera się, a wsie zlokalizowane przy mieście praktycznie stają się osiedlami,
- c) ekologiczną, głównie tereny doliny Narwi, a w tym Narwiańskiego Parku Narodowego,
- d) rekreacyjną, rozwijana w dolinie rzeki Narwi na obrzeżu Narwiańskiego Parku Narodowego w miejscowościach Uhowo i Bokiny, a także Wólka Waniewska, Łapy-Szołajdy i Łapy-Dębowina.

1.2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Obszar Miasta i Gminy Łapy, w całości objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

TABELA 4. WYKAZ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBOWIĄZUJĄCYCH NA OBSZARZE GMINY ŁAPY

L.P.	MPZP	ZAKRES
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Łapy, zatw. Uchwałą Nr XXXII/310/97 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 22 maja 1997 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Biał. Nr 12, poz. 45 z 25 czerwca 1997 roku.).	Obejmuje obszar większości terenów wiejskich – z wyłączeniem terenu miasta i wsi przyległych do południowej granicy miasta.
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Łapy, zatw. Uchwałą Nr IX/61/99 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 kwietnia 1999 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 19, poz. 290 z 07 czerwca 1999 roku.).	Obejmuje obszar części terenów wsi Uhowo, nie objętych wyżej wymienionym planem z 1997 r.
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów osiedla Łapy – „Centrum”, zatw. Uchwałą Nr XLI/375/98 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 kwietnia 1998 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Biał. Nr 11, poz. 55 z 5 czerwca 1998 r.).	Obejmuje obszar miasta położony pomiędzy ulicami: Piaskową, Główną, Bohaterów Westerplatte, Śliską oraz Przechodnią.
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej osiedla „Goździki” w Łapach, zatw. Uchwałą Nr IX/60/99 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 kwietnia 1999 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 19, poz. 289 z 7 czerwca 1999 r.).	Obejmuje obszar miasta, położony pomiędzy ulicami Główną, Glinianą i Krańcową.
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Łapy, położonego w rejonie ulic: Długiej, Południowej oraz Żwirki i Wigury, zatw. Uchwałą Nr XXVII/253/2001 Rady Miejskiej w Łapach z dn. 23 lutego 2001 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 8, poz. 155 z 12 kwietnia 2001 r.).	Obejmuje części obszaru miasta Łapy, położonego w rejonie ulic: Długiej, Południowej oraz Żwirki i Wigury
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla mieszkaniowego „Bociany I”, zatw. Uchwałą Nr XL/362/02 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31 maja 2002 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 26, poz. 658 z 2 lipca 2002 r.).	Obejmuje obszar miasta położony w rejonie ulic: Nilskiego-Łapińskiego, Wodociągowej, 3-go Maja i Długiej.
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Łapy i gminy Łapy, zatw. Uchwałą Nr XIV/81/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31 października 2003 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 118, poz. 2197 z 19 listopada 2003 r.).	Obejmuje południową część obszaru miasta Łapy oraz tereny wsi przyległych do południowej granicy miasta.
8	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Łapy, zatw. Uchwałą Nr XIV/82/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31 października 2003 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 118, poz. 2198 z 19 listopada 2003 r.).	Dotyczy zmiany przeznaczenia części terenów położonych w rejonie ul. Cmentarnej.
9	Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy, zatw. Uchwałą Nr XV/89/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 28 listopada 2003 r.;	Dotyczy zmiany przeznaczenia części terenów położonych wzdłuż północnej strony drogi wojewódzkiej Nr 681 na odcinku od Płonki Kościelnej do Łap – pod

	(Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 130, poz. 2564 z 17 grudnia 2003 r.) –	projektowany ciąg pieszo – rowerowy.
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta i gminy Łapy, zatw. Uchwałą Nr XVI/107/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 grudnia 2003 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 7, poz. 165 z 10 stycznia 2004 r.).	Obejmuje centralną i północną część obszaru miasta Łapy wraz z terenami położonymi w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego.
11	Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy, zatw. Uchwałą Nr XLI/338/06 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 10 marca 2006 r.; (Dz. Urz. Woj. Podl. 106, poz. 1035 z 15 kwietnia 2006 r.).	Dotyczy zmian: -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta i gminy Łapy, zatwierdzonego uchwałą Nr XIV/81/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31 października 2003 r. -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta i gminy Łapy, zatwierdzonego uchwałą Nr XVI/107/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 grudnia 2003 r. -zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Łapy, zatwierdzonego uchwałą Nr X/89/99 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 28 maja 1999 r. - miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Łapy, zatwierdzonego uchwałą Nr XXXII/310/97 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 22 maja 1997 roku
12	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Łapy, obejmujący tereny położone w obrębie gruntów wsi Płonka Kościelna, zatw. Uchwałą Nr XLV/631/09 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 26 listopada 2009 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 1, poz. 2 z 7 stycznia 2010 r.).	Obejmuje tereny położone w pasie pomiędzy miastem Łapy a wsią Płonka Kościelna – na południe od drogi wojewódzkiej Nr 681.
13	Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy, zatw. Uchwałą Nr XLV/633/09 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 26 listopada 2009 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 1, poz. 3 z 7 stycznia 2010 r.).	Dotyczy zmian: -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Łapy, uchwalonego Uchwałą Nr XXXII/310/97 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 22 maja 1997 roku -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej osiedla „Goździki” w Łapach, zatwierdzonego Uchwałą IX/60/99 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 kwietnia 1999 r. -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów osiedla mieszkaniowego „Bociany I” w Łapach, zatwierdzonego Uchwałą XL/362/02 Rady Miejskiej w Łapach z 2 dnia 31 maja 2002 r. -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta i gminy Łapy, zatwierdzonego uchwałą Nr XIV/81/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31 października 2003 r. -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta i gminy Łapy, zatwierdzonego Uchwałą Nr XVI/107/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 grudnia 2003 r. -zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Łapy, zatwierdzonego uchwałą Nr XIV/82/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31 października 2003r.
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Łapy, obejmujący tereny położone w obrębie gruntów wsi Łapy-Szołajdy i Łapy-Dębowina oraz miasta Łapy, zatw. Uchwałą Nr XLV/642/09 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 grudnia 2009 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 34, poz. 601 z 26 lutego 2010 r.).	Obejmuje tereny położone w obrębie gruntów wsi Łapy-Szołajdy i Łapy-Dębowina oraz miasta Łapy

15	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Łapy, obejmujący tereny położone w obrębie gruntów wsi Uhowo, zatw. Uchwałą Nr XLVI/643/09 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 grudnia 2009 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 34, poz. 602 z 26 lutego 2010 r.).	Obejmuje tereny położone wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 682.
16	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Łapy (odcinek trasy linii 400 kV Narew – Ostrołęka) zatw. Uchwałą Nr XVII/162/11 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 25 listopada 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 306, poz. 3950 z 16 grudnia 2011 r.).	---
17	Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy, zatw. Uchwałą Nr XXXII/309/13 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 22 lutego 2013 r. (Publikacja: Dz. Urz. Woj. Podl. z 13 marca 2013 r. Poz. 1519).	Dotyczy zmian: -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Łapy, uchwalonego Uchwałą Nr XXXII/310/97 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 22 maja 1997 roku, -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla „Centrum” w Łapach, zatwierdzonego uchwałą Nr XLI/375/98 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 kwietnia 1998 r. -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej osiedla „Goździki” w Łapach, zatwierdzonego uchwałą Nr IX/60/99 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 kwietnia 1999 r. -- -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla mieszkaniowego „Bociany” w Łapach, zatwierdzonego uchwałą Nr XIX/179/2000 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 28 kwietnia 2000 r.; -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla mieszkaniowego „Bociany I” w Łapach, zatwierdzonego uchwałą Nr XL/362/02 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31 maja 2002 r. -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta i gminy Łapy, zatwierdzonego uchwałą Nr XIV/81/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31 października 2003 r. -miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta i gminy Łapy, zatwierdzonego uchwałą Nr XVI/107/03 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 grudnia 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 7 poz. 165 z późn. zm.) polegające na:

Źródło: Urząd Miejski w Łapach

Gmina Łapy planuje szerokie działania rewitalizacyjne. Rewitalizacja nie ma ograniczać się jedynie do zmian w przestrzeni architektonicznej, lecz uwzględnić ma wszystkie aspekty: społeczny, gospodarczy, kulturalny i przestrzenny. Szczegóły dotyczące kompleksowej rewitalizacji Łap zawarte zostaną w opracowanym Programie Rewitalizacji. Program Rewitalizacji cechować będzie kompleksowość, koncentracja, realizacja zasady partnerstwa i partycypacji, komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych (przestrzenna, problemowa, proceduralno-instytucjonalna, międzyokresowa i źródeł finansowania).

1.3. POLITYKA PROINWESTYCYJNA

1.3.1 PREFERENCJE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

W latach 2010 – 2014 obowiązywały następujące programy wsparcia dla przedsiębiorców inwestujących na terenie Gminy Łapy wpisujące się w aspekt rewitalizacji gospodarczej:

✚ Uchwała Nr XVI/212/07 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 listopada 2007 r. w sprawie zwolnień przedmiotowych z podatku od nieruchomości oraz przyjęcia Programu pomocy de minimis dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje” – uchwała obowiązywała do 31.12.2013 r.

W ramach programu ze zwolnień mogli korzystać przedsiębiorcy tworzący nowe miejsca pracy bądź ponoszący nakłady na nową inwestycję (w zależności od liczby utworzonych nowych miejsc pracy lub wartości poniesionych nakładów). Ze zwolnienia z podatku w ramach programu przedsiębiorca mógł skorzystać przez okres od roku do 5 kolejnych lat. W czasie trwania obowiązywania „Programu pomocy de minimis dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje” **pomoc została udzielona dla 3 podmiotów.**

✚ Uchwała Nr XXVIII/264/12 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 26 października 2012 r. w sprawie określenia warunków udzielenia zwolnień z podatku od nieruchomości stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną dla przedsiębiorców na terenie Miasta i Gminy Łapy – uchwała obowiązywała do 31.12.2013 r.

Zwolnienie dotyczyło budynków lub ich części oraz budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, które stanowią nową inwestycję lub w związku z którymi utworzono nowe miejsca pracy związane z nową inwestycją, jeżeli:

1) nakłady finansowe na nową inwestycję wyniosły ogółem kwotę przekraczającą równowartość 100.000,00 zł lub utworzono co najmniej 5 nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją – w przypadku inwestycji dokonywanych na nieruchomościach będących w posiadaniu mikroprzedsiębiorców,

2) nakłady finansowe na nową inwestycję wyniosły ogółem kwotę przekraczającą równowartość 200.000,00 zł lub utworzono co najmniej 10 nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją – w przypadku inwestycji dokonywanych na nieruchomościach będących w posiadaniu małych, średnich przedsiębiorców i innych.

W trakcie obowiązywania uchwały nie został złożony wniosek o udzielenie zwolnienia.

W dniu 19 grudnia 2015 roku Rada Miejska w Łapach przyjęła Gmina Łapy, przyjęła „Program pomocy de minimis dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje” - Uchwała Nr III/25/14 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis – uchwała obowiązuje do 31.12.2020 r.

W ramach programu zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty, budynki lub ich części, budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, w związku z realizacją nowych inwestycji, w wyniku, których utworzone zostaną nowe miejsca pracy na terenie Miasta i Gminy Łapy (w zależności od liczby nowych miejsc pracy lub wartości poniesionych nakładów).

Zgodnie z podjętą uchwałą zwolnienie z podatku od nieruchomości przysługuje na okres:

1 ROKU	• jeżeli w wyniku nowej inwestycji poniesiono nakłady inwestycyjne w kwocie co najmniej 200 000 zł i utworzono co najmniej 3 nowe miejsca pracy;
2 LAT	• jeżeli w wyniku nowej inwestycji poniesiono nakłady inwestycyjne w kwocie co najmniej 300 000 zł i utworzono co najmniej 5 nowych miejsc pracy;
3 LAT	• jeżeli w wyniku nowej inwestycji poniesiono nakłady inwestycyjne w kwocie co najmniej 400 000 zł i utworzono co najmniej 10 nowych miejsc pracy;
4 LAT	• jeżeli w wyniku nowej inwestycji poniesiono nakłady inwestycyjne w kwocie co najmniej 600 000 zł i utworzono co najmniej 15 nowych miejsc pracy;
5 LAT	• jeżeli w wyniku nowej inwestycji poniesiono nakłady inwestycyjne w kwocie co najmniej 1 000 000 zł i utworzono co najmniej 20 nowych miejsc pracy;

1.3.2 TERENY INWESTYCYJNE

Gmina Łapy dysponuje bogatą ofertą terenów inwestycyjnych. Część terenów stanowi prawo własności lub prawo użytkowania wieczystego Gminy a pozostała część stanowi przedmiot własności podmiotów prywatnych i innych instytucji publicznych.

Podstrefa Łapy Tarnobrzeszkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Jednym z najatrakcyjniejszych terenów Gminy Łapy jest kompleksowo uzbrojony teren objęty Tarnobrzeską Specjalną Strefą Ekonomiczną, który został udostępnionych dla inwestorów 2014 r.

Obszar podstrefy obejmuje 11,96 ha terenu i zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod działalność produkcyjną i usługową. Obszar został podzielony na 9 nieruchomości o pow. 1 ha każda.

Tereny inwestycyjne Podstrefy Łapy wyposażone są w niezbędną infrastrukturę: sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej, kanalizację teletechniczną oraz drogę wewnętrzną wraz z oświetleniem.

Atutem łapskiej podstrefy jest przede wszystkim jej umiejscowienie względem linii komunikacyjnych – bezpośrednio sąsiedztwo drogi wojewódzkiej oraz dróg powiatowych, a także bliskość bocznicy kolejowej, połączonej z linią kolejową Warszawa-Białystok-granica Państwa z Litwą.

21 stycznia 2014r. pierwszy inwestor otrzymał zezwolenie na prowadzenie działalności w Podstrefie Łapy.

 Teren inwestycyjny zlokalizowany przy ul. Harcerskiej składający się z 9 działek o łącznej powierzchni – 3,0074 ha – stanowiący własność Gminy Łapy - obszar ten jest uzbrojony: wyposażony w sieć wodociągową i kanalizacyjną oraz linię średniego napięcia.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego – teren ten jest przeznaczony pod działalność produkcyjną i usługową, w tym składy, magazyny, budownictwo, zakłady produkcyjne, rzemieślnicze, bazy składowiska z dopuszczeniem usług.

Na koniec grudnia 2014 r. dwie działki były dzierżawione przez podmioty gospodarcze. Dostępna pozostała powierzchnia wynosi 2,9574 ha.

- ✚ Działka zlokalizowana przy ul. Długiej o pow. 0,1614 ha – stanowiąca użytkowanie wieczyste Gminy Łapy - obszar ten jest uzbrojony: wyposażony w sieć kanalizacji wodociągowej, sanitarnej i deszczowej. Nieruchomość została uzbrojona w wyniku realizacji projektu „Zapewnienie dostępu do terenów inwestycyjnych na terenie miasta i Gminy Łapy polegające na budowie uzbrojenia terenów inwestycyjnych“

Gmina Łapy w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego przeznaczyła obszary mogące być wykorzystane w celu realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Są to:

- ✚ Obszar I (Łapy) - ponad 50 ha w obrębie wsi Łapy-Dębowa, w sąsiedztwie terenów inwestycyjnych Cukrowni i bezpośrednio w sąsiedztwie TSSE Podstrefy Łapy

Powierzchnia gruntów stanowi jednolity obszar, położony w południowej części miasta i gminy Łapy, który okalają dwie drogi powiatowe.

Obszar leży w bezpośrednim sąsiedztwie terenów o funkcji przemysłowej, tj.: terenu byłej Cukrowni Łapy, przedsiębiorstwa „EnergO”, zajmującego się handlem i sortowaniem węgla, bocznicy kolejowej, i innych podmiotów gospodarczych.

- ✚ Obszar II (Łapy-Płonka Kościelna) - ponad 60 ha w obrębie miasta Łapy i wsi Płonka Kościelna,

Powierzchnia gruntów stanowi jednolity obszar, położony w kierunku północno-zachodnim od granic miasta Łapy, po lewej stronie drogi wojewódzkiej nr 681 Łapy-Płonka Kościelna (trasa: Roszki-Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk).

Teren położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Łapach oraz terenów o funkcji przemysłowej, tj. np.: stacji paliw, szrotu i innych podmiotów gospodarczych.

- ✚ Obszar III (Uhowo) - około 70 ha w obrębie wsi Uhowo.

Powierzchnia gruntów stanowi jednolity obszar, położony na wschód od zabudowań Uhowa (i Łap) po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 682 (trasa: Łapy-Turośń Dolna – Markowszczyzna) w kierunku Białegostoku.

Tereny te składają się z działek należących do osób prywatnych, jednakże Gmina Łapy oferuje pomoc w nawiązaniu kontaktu z właścicielami prywatnymi poszczególnych działek.

W latach 2008-2009 dwa największe zakłady: Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego i Cukrownia Łapy zakończyły działalność. Na koniec 2014 r. majątek Cukrowni w Łapach, należący do Karjowej Spółki Cukrowej, nie został w pełni zagospodarowany. Zostały dokonane podziały nieruchomości i część majątku została sprzedana (m.in. Gmina Łapy zakupiła dwa zbiorniki akumulacyjne, ponadto wydzielono i sprzedano dwie nieruchomości osobom prywatnym), część została wydzierżawiona a pozostałe nieruchomości nadal nie są wykorzystywane gospodarczo. Upadłość ZNTK została ogłoszona w lipcu 2009 roku. Zakłady postawione w stan upadłości są zbywane przez Syndyka masy upadłościowej. Tereny są w pełni uzbrojone, co m.in. zapewnia sprawną logistykę (linia kolejowa oraz bocznicę). Ogólna powierzchnia nieruchomości, będącej dotąd w użytkowaniu wieczystym ZNTK (własność Skarbu Państwa), wynosi ok. 19 ha. Na koniec 2014 roku znaczna część nieruchomości, zbudowana głównie budynkami hal i budynkami do wykorzystywania gospodarczego została sprzedana.

1.4 DEMOGRAFIA

Liczba mieszkańców Gminy w ostatnich dziewięciu latach (2006-2014) zmalała o 668 osoby – w mieście nastąpił spadek o 502 osoby, zaś liczba ludności na terenach wiejskich zmniejszyła się o 166 osób. Wpływ na liczbę ludności, oprócz przyrostu naturalnego, ma saldo migracji.

W ostatnich dziewięciu latach zarówno przyrost naturalny (z wyjątkiem roku 2012 r.) jak i saldo migracji było ujemne. Na koniec 2014 roku przyrost naturalny wyniósł -46 (więcej osób zmarło niż się urodziło) zaś saldo migracji wyniosło -103 osób, co oznacza, iż więcej osób się wymeldowało niż zameldowało. Poziom przyrostu naturalnego prezentuje wykres nr 5 a saldo migracji przedstawia wykres 7. Gęstość zaludnienia, na koniec grudnia 2014 r., wyniosła 1308 osób na 1 km² powierzchni miasta i 56 osób na 1 km² powierzchni terenów wiejskich.

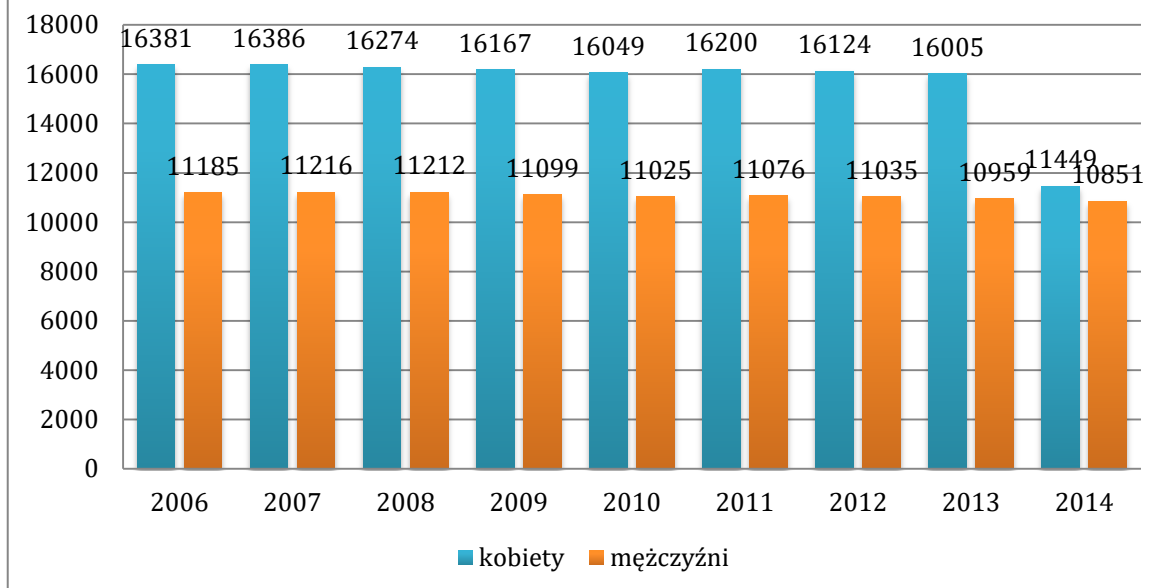
Na terenie gminy Łapy większą liczbę mieszkańców stanowią kobiety – 51,34% (wg. stanu z 31.12.2014 r.) trend ten występuje zarówno w mieście - 51,65 % populacji to kobiety jak i na terenach wiejskich – 50,57 %. Podział mieszkańców wg. kryterium płci przedstawia wykres 4.

TABELA 5. STATYSTYKA MIESZKAŃCÓW W GMINIE ŁAPY W LATACH 2004-2014

LATA	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MIASTO ŁAPY	16381	16386	16274	16167	16049	16200	16124	16002	15879
w tym:									
kobiety	8460	8467	8371	8334	8270	8344	8333	8262	8202
mężczyźni	7921	7919	7903	7833	7779	7856	7791	7743	7677
GMINA ŁAPY -	6587	6645	6670	6603	6582	6520	6556	6506	6421
w tym:									
kobiety	3323	3348	3361	3337	3336	3300	3312	3290	3247
mężczyźni	3264	3297	3309	3266	3246	3220	3244	3216	3174
OGÓŁEM	22968	23031	22944	22770	22631	22720	22680	22511	22300
kobiety	11783	11815	11732	11671	11606	11644	11645	11552	11449
mężczyźni	11185	11216	11212	11099	11025	11076	11035	10959	10851

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2006-2014, wg. stanu na 31.12.2014 r.

**WYKRES 1. STATYSTYKA MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY
ŁĄPY W PODZIALE NA KOBIETY I MĘŻCZYŹN
W LATACH 2006-2014**

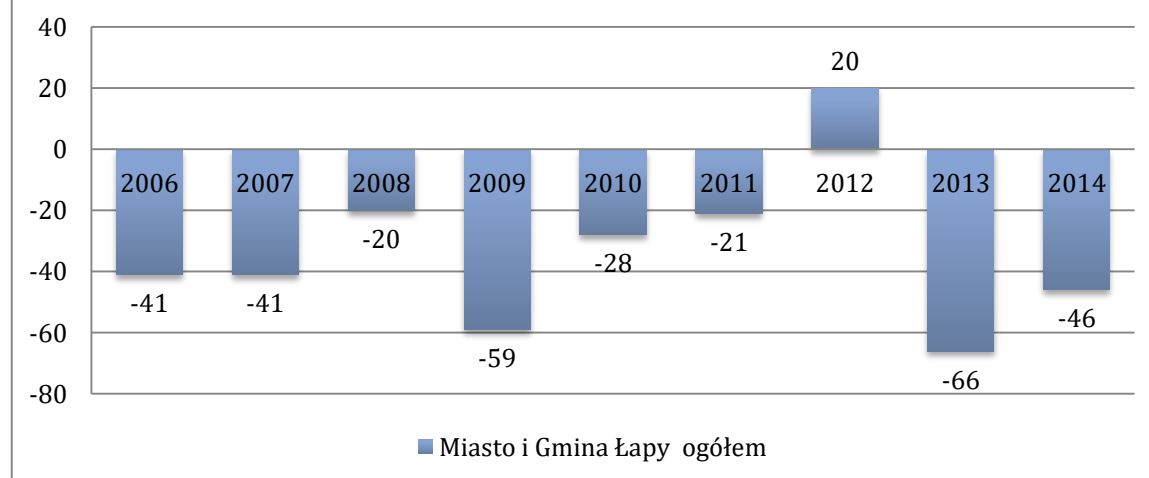

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2006-2014

Wraz z odnotowywanym spadkiem ludności – maleje również gęstość zaludnienia na terenie gminy Łapy. Na przestrzeni dziewięciu lat gęstość zaludnienia w Mieście Łapy zmalała o 67 osoby na 1 km². Analogicznie przedstawia się sytuacja na terenach wiejskich jednakże tutaj spadek nie jest aż tak wysoki – w 2006 roku ludność na 1 km² wynosiła 57 osób zaś w 2014 roku już 56 osoby – gęstość zaludnienia spadła o 1 osobę na 1 km².

Od 2006 roku w gminie Łapy odnotowywany jest, za wyjątkiem roku 2012, ujemny przyrost naturalny. Najniższy, ujemny przyrost naturalny wystąpił w 2013 roku i wyniósł -66 (zmarło 226 osoby a urodziło się 160). Na koniec grudnia 2014 roku przyrost naturalny wyniósł -46 – nastąpiło 241 zgonów (w tym 148 na terenie miasta i 93 na terenach wiejskich) a urodziło się 195 osób (w tym 149 mieszkańców miasta i 47 mieszkańców terenów wiejskich).

WYKRES 2. PRZYROST NATURALNY W LATACH 2006-2014

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2006-2014

W strukturze mieszkańców gminy Łapy wg. grup ekonomicznych na dzień 31.12.2014 r. udział osób w wieku przedprodukcyjnym (osoby do 18 roku życia) wynosił 15,79% , w wieku produkcyjnym 64,49% (dla mężczyzn przyjęto wiek 18-65 dla kobiet 18-60),

natomiast w wieku poprodukcyjnym (dla mężczyzn przyjęto wiek powyżej 65 roku życia dla kobiet powyżej 60 roku życia) 19,72%.

TABELA 6. STRUKTURA MIESZKAŃCÓW GMINY ŁAPY WG. GRUP EKONOMICZNYCH WG. STANU NA 31.12.2014 R.

GRUPY EKONOMICZNE	PŁEĆ	WG. STANU 31.12.2014	
		LICZBA	%
OGÓŁEM	Kobiety	11449	51,34%
	Mężczyźni	10851	48,66%
	Razem	22300	100,00%
WIEK PRZEDPRODUKCYJNY	K	1712	7,68%
	M	1809	8,11%
	R	3521	15,79%
WIEK PRODUKCYJNY	K	6739	30,22%
	M	7643	34,27%
	R	14382	64,49%
WIEK POPRODUKCYJNY	K	2998	13,44%
	M	1399	6,27%
	R	4397	19,72%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2006-2014

Szczegółowe dane odnośnie struktury wiekowej mieszkańców w latach 2006-2014 przedstawia tabela 9.

W stosunku do roku 2006 największy spadek liczebności odnotowano wśród dzieci 10-14 – letnich – o 571 osób oraz w grupie 15-19 latków o 703 dzieci. Największe przyrosty wystąpiły zaś w grupie 55-59 – latków – o 403 osoby i w grupie 60-64 latków – o 629 osoby. Na podstawie danych można zaobserwować, iż w grupach wiekowych 55-59 wzwyż następuje stały wzrost liczby ludności. Należy odnotować, iż od 2011 roku liczba dzieci najmłodszych w grupie wiekowej 0-4 lata, która do tej pory rosła, zaczęła się zmniejszać. Liczba osób w pozostałych grupach wiekowych zmienia się nieznacznie bądź podlega wahaniom.

W strukturze mieszkańców gminy Łapy odnotowywana jest tendencja wzrostowa udziału mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym) na 100 osób w wieku produkcyjnym, w stosunku do roku 2006 oraz w wieku produkcyjnym. Wzrasta również udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

TABELA 7. STRUKTURA MIESZKAŃCÓW WG. OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W LATACH 2006-2014

WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM									
MIASTO	49,9	49,2	48,6	48,5	48,2	48,9	50,2	51,2	53,1
GMINA	74,5	71,7	70,2	67,1	65,5	65,1	64	52,9	60,2
LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM									
MIASTO	68,3	73,2	80	84,9	90,9	100	108,3	117,1	124,5

GMINA	100,9	103,4	106	108,9	105,1	108,3	117,9	121,2	125,8
LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM									
MIASTO	20,3	20,8	21,6	22,2	22,9	24,5	26,1	27,6	29,4
GMINA	37,4	36,4	36,2	35	34,4	33,9	34,6	34,4	33,5

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2006-2014

Wybrane wskaźniki demograficzne dot. mieszkańców Miasta i Gminy Łapy w latach 2004-2014 kształtują się następująco:

TABELA 8. STRUKTURA MIESZKAŃCÓW GMINY ŁAPY WG. GRUP EKONOMICZNYCH W LATACH 2006-2014

UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W % LUDNOŚCI OGÓŁEM	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM	%								
MIASTO	19,8	19	18,2	17,7	17,1	16,4	16	15,6	15,4
GMINA	21,3	20,5	20	19,2	19,5	18,9	17,9	17,4	16,6
W WIEKU PRODUKCYJNYM	%								
MIASTO	66,7	67	67,3	67,4	67,5	67,2	66,6	66,1	65,3
GMINA	57,3	58,2	58,8	59,9	60,4	60,6	61	61,4	62,4
W WIEKU POPRODUKCYJNYM	%								
MIASTO	13,5	13,9	14,5	15	15,5	16,4	17,4	18,3	19,2
GMINA	21,4	21,2	21,2	20,9	20,8	20,5	21,1	21,1	20,9

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2006-2014

TABELA 12. WYBRANE WSKAŹNIKI MODUŁU GMINNEGO W LATACH 2004-2014

WSKAŹNIKI MODUŁU GMINNEGO	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
LUDNOŚĆ NA 1 KM ² (GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA)									
MIASTO	1375	1369	1359	1354	1322	1334	1328	1318	1308
GMINA	57	56	56	55	55	56	57	56	56
KOBIECY NA 100 MĘŻCZYZN									
MIASTO	107	106	106	106	106	106	107	107	107
GMINA	102	102	102	103	103	102	102	102	102
MAŁŻEŃSTWA NA 1000 LUDNOŚCI									
MIASTO	6	6,8	6,4	6,9	6,3	6,4	6	4,5	6,6
GMINA	4,9	5,6	6	3,6	4,4	4,3	5,7	3,2	5,9
URODZENIA ŻYWE NA 1000 LUDNOŚCI									
MIASTO	8,6	8	7,8	9,4	8	7,3	8,4	6,7	9,3
GMINA	6,7	9,1	9,6	8,1	10,6	7,2	8,5	8,1	7,3
ZGONY NA 1000 LUDNOŚCI									
MIASTO	7,9	7,9	8	9,6	9,2	6,53	6,87	9,41	9,27
GMINA	14,7	15,7	12,2	16,6	12	12,25	9,23	11,47	14,35
PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI									
MIASTO	0,7	0,1	-0,2	-0,2	-1,2	0,7	1,5	-2,7	0
GMINA	-8	-6,6	-2,6	-8,6	-1,2	-5,1	-0,8	-3,4	-7,1

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2006-2014

2. RYNEK PRACY

Na terenie Gminy Łapy znajduje się Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku Filia w Łapach, który swym zasięgiem obejmuje Gminę i Miasto Łapy, Gminę i Miasto Łapy, Gminę Poświętne i Gminę Turośń Kościelna. Głównym celem i zadaniem Powiatowego Urzędu Pracy jest udzielanie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskiwaniu zatrudnienia oraz pomoc pracodawcom w znajdowaniu i zatrudnianiu odpowiednich pracowników.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. stopa bezrobocia (udział bezrobotnych do osób czynnych zawodowo) w Polsce wyniosła 11,5%, w województwie podlaskim stopa wyniosła 13,1%, natomiast w powiecie białostockim, do którego należy gmina Łapy **stopa bezrobocia wyniosła 16,3%**.

Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku (jednostka macierzysta) występuje duże przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezrobocia. Około 66% ogólnej liczby bezrobotnych stanowiły osoby z powiatu grodzkiego (miasto Białystok), natomiast ok. 34% to bezrobotni z powiatu ziemskiego, natomiast odsetek osób bezrobotnych zarejestrowanych i obsługiwanych przez Filie w Łapach w stosunku do ogółu bezrobotnych z powiatu białostockiego wynosił ok. **28%**.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. PUP w Białymstoku zarejestrowanych było ogółem **2063** osób bezrobotnych, w tym **892 kobiety**. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu miasta i gminy Łapy na dzień 31 grudnia 2014r. wynosiła **1513** osób (73,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w Filii PUP w Łapach), liczba bezrobotnych kobiet to 650, prawo do zasiłku posiadało 115 osób, bez prawa do zasiłku- 1398 osób.

Największą liczbę bezrobotnych na koniec grudnia 2014r. spośród wszystkich gmin z powiatu ziemskiego odnotowano w gminie Łapy – **1513 osób**.

Z ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych 4 348 osób to osoby zamieszkałe na terenach wiejskich, a 18 063 osoby na terenie miast objętych działaniem Urzędu PUP. Największą liczbę bezrobotnych na koniec grudnia 2014 r. odnotowano w:

- m. Łapy - 1 132 osoby,
- g. Juchnowiec Kościelny - 712 osób,
- g. Wasilków - 583 osoby,

natomiast najmniejszą w: – g. Suraż - 45 osób, – m. Suraż - 55 osób, – g. Zawady - 66 osób.

Gmina Łapy stanowi pod względem ludności największą gminę w powiecie białostockim i największą w obrębie działania PUP Filia w Łapach. Tabela nr 13. prezentuje liczbę bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu białostockiego ziemskiego i grodzkiego.

W porównaniu do roku 2010 należy stwierdzić, iż w roku 2014 bezrobocie uległo zmniejszeniu o 398 osób.

TABELA 9. LICZBA BEZROBOTNYCH W GMINIE ŁAPY W LATACH 2010-2014

NAZWA MIASTA/GMINY	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM				
	2010	2011	2012	2013	2014
MIASTO ŁAPY	1431	1255	1284	1290	1132
<i>W TYM KOBIETY</i>	605	548	531	531	491
GMINA ŁAPY	411	375	431	405	381
<i>W TYM KOBIETY</i>	180	161	181	162	159

RAZEM	1842	1630	1715	1695	1513
--------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku

TABELA 10. LICZBA BEZROBOTNYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU WG. STANU NA 31.12.2014 R.

OSOBY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY	LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH	% OGÓLNEJ LICZBY BEZROBOTNYCH
Do 25 roku życia	271	17,9
Długotrwale bezrobotne	999	66
Powyżej 50 roku życia	387	25,6
Bez kwalifikacji zawodowych	392	25,9
Bez doświadczenia zawodowego	529	35
Bez wykształcenia średniego	723	47,8
Samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	87	5,75
Które, po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	23	1,5
Niepełnosprawne	35	2,3

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku

Najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31 grudnia 2014r. stanowiły osoby w przedziale wiekowym:

- ✚ 25 – 34 lata (473 osoby) - 31,3% ogółu bezrobotnych,
- ✚ 45 – 54 lata (274 osoby) - 18,1% ogółu bezrobotnych,
- ✚ 18 - 24 lata (271 osób) - 17,9% ogółu bezrobotnych,
- ✚ 35 – 44 lata (249 osób) - 16,4% ogółu bezrobotnych.

Poza tym zarejestrowanych było 190 osób (12,6%) w wieku 55 – 59 lat i 56 osób w wieku powyżej 60 lat (3,7%).

TABELA 11. LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU WG. STANU NA 31.12.2014 R.

WIEK W LATACH	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM		
	OGÓŁEM	W TYM KOBIETY	% UDZIAŁ DO OGÓŁU BEZROBOTNYCH
18-24	271	98	17,9
25-34	473	230	31,3
35-44	249	117	16,4
45-54	274	138	18,1
55-59	190	65	12,6
60 LAT I WIĘCEJ	56	2	3,7
OGÓŁEM	1513	650	100%

Na dzień 31 grudnia 2014r. najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne z wykształceniem:

- ✚ policealnym i średnim zawodowym - 436 osób (28,8% ogółu bezrobotnych),
- ✚ zasadniczym zawodowym - 420 osób (27,8% ogółu bezrobotnych),
- ✚ gimnazjalnym i poniżej - 303 osoby (20% ogółu bezrobotnych).

Natomiast najmniej bezrobotnych posiadało wykształcenie:

- ✚ wyższe - 165 osób (10,9% ogółu bezrobotnych),
- ✚ średnie ogólnokształce - 189 osób (12,5% ogółu bezrobotnych).

Na dzień 31 grudnia 2014r. najwięcej było zarejestrowanych bezrobotnych dotychczas niepracujących – 437 osób (28,9% ogółu bezrobotnych) oraz posiadających 1- 5 letni staż pracy – 281 osób (18,6% ogółu bezrobotnych). Najmniej było zarejestrowanych bezrobotnych posiadających staż pracy powyżej 30 lat – 90 osób (5,9%).

W tym okresie najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni pozostający w rejestrze powyżej 24 m-cy – 450 osób (29,8%) oraz pozostający bez pracy przez okres od 12 - 24 miesięcy – 320 osób (21,1%).

TABELA 12. AKTYWNE FORMY WSPARCIA OSÓB BEZROBOTNYCH WG. STANU NA 31.12.2014 R.

AKTYWNE FORMY WSPARCIA	LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH Z TERENU DZIAŁANIA TUT. URZĘDU SKIEROWANYCH NA AKTYWNE FORMY WSPARCIA W 2014R.:				
	RAZEM	ŁAPY	SURAŻ	POŚWIĘTNE	TUROŚŃ KOŚCIELNA
PRACE INTERWENCYJNE	37	26	-	4	7
ROBOTY PUBLICZNE	25	17	1	3	4
JEDNORAZOWE ŚRODKI NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI	32	24	1	1	6
REFUNDACJA STANOWISKA PRACY	23	17	2	1	3
SZKOLENIA	21	12	1	4	4
STAŻ	112	86	8	10	8
PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE	23	15	5	-	3
ZATRUDNIENIE WSPIERANE	7	7	-	-	-
RAZEM	280	204	18	23	35

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku

3. FINANSE MIASTA I GMINY ŁAPY

3.1. DOCHODY MIASTA I GMINY ŁAPY

Wykonanie dochodów budżetu gminy za 2014 rok ukształtowało się na poziomie ok. 94% planu (72 515 240,00 zł) – w tym wykonanie dochodów bieżących – na poziomie 99,6% planu (61 451 089,19 zł), dochodów majątkowych - na poziomie 73,1% planu (11 064 151,37 zł)

Gmina Łapy w latach 2010-2014 otrzymała w formie dotacji łącznie 96 019 344,20 zł:

TABELA 13.

ROK	UZYSKANE DOTACJE [zł]
2010	16 471 282,00
2011	17 446 195,75
2012	15 839 954,39
2013	20 531 473,98
2014	25 730 438,08
RAZEM	96 019 344,20

z czego:

✚ dotacje z budżetu państwa na zadania własne:

TABELA 14. DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA NA ZADANIA WŁASNE
W LATACH 2010-2015

ROK	PRZEDMIOT	KWOTA [zł]
2010	głównie w dziale Pomoc społeczna – 3 746 126,00 zł i Edukacyjna opieka wychowawcza – 732 521,00 zł	4 549 776,00
2011	na zadania bieżące własne – 4 512 414,19 zł na zadania inwestycyjne – 1 050 225,61 zł	5 562 639,80
2012	na zadania bieżące własne – 4 774 237,76 zł na zadania inwestycyjne – 400 152,80 zł	5 174 390,56
2013	na zadania bieżące własne – 6 644 414,73 zł na zadania inwestycyjne – 576 727,74 zł	7 221 142,47
2014	na zadania bieżące własne – 6 822 901,68 zł na zadania inwestycyjne – 868 405,58 zł	7 691 307,26

✚ dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone:

TABELA 15. DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA NA ZADANIA ZLECONE
W LATACH 2010-2015

ROK	PRZEDMIOT	KWOTA [zł]
2010	głównie w dziale Pomoc społeczna – 6 016 155,00 zł	6 520 694,000
2011	na zadania bieżące zlecone – 6 371 836,67 zł na zadania inwestycyjne zlecone – 1 000 000,00 zł	7 371 836,67
2012	głównie w dziale Pomoc społeczna – 6 219 459,99	6 565 245,38
2013	w tym dziale Rolnictwo i łowiectwo 209 372,64. Administracja publiczna 163 059,00, Urzędy naczelnego organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa 3 962,00, Pomoc społeczna 6 048 082,86 zł	6 424 476,51
2014	w tym dziale: Rolnictwo i łowiectwo 236 287,17, Administracja publiczna	6 902 525,90

	168 859,00, Urzędy naczelne organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa 130 805,00, Oświata i wychowanie 19 573,04, Pomoc społeczna 6 347 001,69	
--	--	--

środkie UE:

TABELA 16. ŚRODKI UE W LATACH 2010-2015

ROK	PRZEDMIOT	KWOTA [zł]
2010	1 541 175,00 zł na wydatki bieżące i 2 381 732,00 zł na wydatki inwestycyjne	3 922 907,00
2011	913 602,46 zł na wydatki bieżące i 3 598 116,82 zł na wydatki inwestycyjne	4 511 719,28
2012	1 583 590,79 zł na wydatki bieżące i 2 516 727,66 zł na wydatki inwestycyjne	4 100 318,45
2013	1 786 484,09 zł na wydatki bieżące i 5 099 370,91 zł na wydatki inwestycyjne	6 885 855,00
2014	1 955 898,87 zł na wydatki bieżące i 9 180 706,05 zł na wydatki inwestycyjne	11 136 604,92

W uzyskanych dochodach budżetowych dotacje stanowią:

TABELA 23. UDZIAŁ DOTACJI W DOCHODACH BUDŻETOWYCH W LATACH 2010-2014

ROK	%
2010	31,75%
2011	31,09%
2012	28,88%
2013	32,6%
2014	35%

Subwencja z budżetu państwa wyniosła:

TABELA 17. SUBWENCJA Z BUDŻETU PAŃSTWA W LATACH 2010-2014

ROK	SUBWENCJA				ŚRODKI NA UZUPEŁNIENIE DOCHODÓW GMIN	% SUBWENCJI W UZYSKANYCH DOCHODACH
	OGÓLEM	CZEŚĆ OŚWIATOWA	CZEŚĆ WYRÓWNAWCZA	CZEŚĆ RÓWNOWAŻĄCA		
2010	16 904 015,00	12 045 482,00	4 564 756,00	293 777,00	---	32,58
2011	18 064 002,00	12 171 926,00	5 333 020,00	559 056,00	---	32,19
2012	12 018 591,00	12 957 068,00	5 321 465,00	687 929,00	52 129,00	34,67
2013	19 496 446,00	13 248 203,00	5 224 964	689 552,00	333 727,00	30,9
2014	20 893 533,00	13 566 742,00	6 367 394,00	959 397,00	0,00	29

Dochody własne Gminy, pochodzące głównie z podatków wyniosły:

TABELA 18. DOCHODY WŁASNE W LATACH 2010-2014

ROK	DOCHODY WŁASNE
2010	18 502 600,00
2011	20 606 492,77
2012	19 990 434,66
2013	22 969 282,49
2014	25 891 269,48

3.2. WYDATKI MIASTA I GMINY ŁAPY

W roku 2014 wykonano wydatki w kwocie 71 438 483,52 co stanowi ok. 992% całości planowanych wydatków na 2014 rok, w tym wydatki bieżące w kwocie 54 991 800,08

(96% planowanych wydatków bieżących), wydatki majątkowe w kwocie 16 446 683,14 zł (81% planowanych wydatków majątkowych).

RAPORT WYDATKÓW W GMINIE ŁĄPY ZA 2014 ROK - SUMA WYDATKÓW W GMINIE: 71 438 483,52 ZŁ

Oświata i wychowanie

25 305 710,23 PLN

- Szkoły podstawowe 12 166 701,59 PLN
- Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych 1 326 717,55 PLN
- Przedszkola 4 071 720,13 PLN
- Gimnazja 5 566 350,42 PLN
- Dowożenie uczniów do szkół 455 699,82 PLN
- Zespoły obsługi ekon.-admin. szkół 434 530,75 PLN
- Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli 42 820,8 PLN
- Stołówki szkolne i przedszkolne 722 648,06 PLN
- Pozostała działalność 518 521,11 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 35.423%

Pomoc społeczna

15 319 438,97 PLN

- Ośrodki wsparcia
- Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Wspieranie rodziny
- Świadczenia rodzinne, świadczenie z fund. alimentacyjnego oraz składki na ubezpiecz. emerytalne i rentowe z ubezpiecz. społ.
- Składki na ubezpiecz. zdrowotne, opłacane za os. pobierające niektóre świadczenia z pomocy społ., niektóre świadczenia rodzinne oraz za os. uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społ.
- Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpiecz. emerytalne i rentowe
- Dodatki mieszkaniowe
- Zasiłki stałe
- Ośrodki pomocy społecznej
- Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
- Pozostała działalność

529 709,32 PLN

80 153,83 PLN

285 407,51 PLN

5 001 240,57 PLN

53 393,80 PLN

3 803 845,58 PLN

1 105 906,55 PLN

368 058,28 PLN

1 933 898,68 PLN

548 369,52 PLN

1 020 455,49 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 21.444%

Transport i łączność

4 060 845,08 PLN

- Drogi publiczne powiatowe 450 456,54 PLN
- Drogi publiczne gminne 3 385 218,82 PLN
- Pozostała działalność 225 169,72 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 5.684%

Administracja publiczna

4 357 485,35 PLN

- Urzędy wojewódzkie 168 859 PLN
- Rady gmin 282 560,26 PLN
- Urzędy gmin 3 300 144,75 PLN
- Promocja jednostek samorządu terytorialnego 67 011,67 PLN
- Pozostała działalność 538 909,67 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 6.100%

Pozostałe zadania polityki społecznej

2 242 226,24 PLN

- Żłobki 388 959,84 PLN
- Pozostała działalność 1 853 266,4 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 3.139%

Kultura i ochrona
dziedzictwa narodowego

2 340 138,49 PLN

- Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby
- Biblioteki
- Pozostała działalność

1 626 690,49 PLN
707 448 PLN
6 000 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 3.276%

Gospodarka komunalna
i ochrona środowiska

8 660 298,75 PLN

- Gospodarka ściekowa i ochrona wód
- Gospodarka odpadami
- Oczyszczanie miast i wsi
- Utrzymanie zieleni w miastach i gminach
- Oświetlenie ulic, placów i dróg
- Zakłady gospodarki komunalnej
- Pozostała działalność

2 450 PLN
2 310 817,67 PLN
301 647,64 PLN
42 408,96 PLN
806 238,5 PLN
127 004,31 PLN
5 069 731,67 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 12.123%

Kultura fizyczna

2 179 541,75 PLN

- Instytucje kultury fizycznej
- Zadania w zakresie kultury fizycznej
- Pozostała działalność

481 151,5 PLN
292 596,01 PLN
1 405 794,24 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 3.051%

Działalność usługowa

1 732 338,29 PLN

- Plany zagospodarowania przestrzennego
- Opracowania geodezyjne i kartograficzne
- Cementarze
- Pozostała działalność

4 106 PLN
7 749,99 PLN
13 707 PLN
1 706 775,3 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 2.425%

Handel

33 576,91 PLN

- Pozostała działalność

33 576,91 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 0.047%

Obsługa długu
publicznego

1 086 909,07 PLN

- Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek jednostek samorządu terytorialnego

1 086 909,07 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 1.521%

Gospodarka
mieszkaniowa

● Gospodarka gruntami i nieruchomościami 886 406,92 PLN

886 406,92 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 1.241%

Edukacyjna
opiekawychowawcza

● Świetlice szkolne 578 832,67 PLN
● Pomoc materialna dla uczniów 638 681,49 PLN

1 217 514,16 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 1.704%

Urzędy naczelnych
organów władzy państwowej

● Urzędy naczelnych organów władzy państwowej 3 954 PLN
● 75109 - Wybory do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw (...) 83 617 PLN
● 13 - Wybory do Parlamentu Europejskiego 43 234 PLN

130 805 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 0.183%

Bezpieczeństwo publiczne
i ochrona przeciwpożarowa

● Komendy wojewódzkie Policji 6 808 PLN
● Komendy powiatowe Policji 20 000 PLN
● OSP 129 923,76 PLN
● Obrona cywilna 1 568,33 PLN

158 300,09 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 0.222%

Ochrona
zdrowia

● Szpitale ogólne 6 361,17 PLN
● Zwalczanie narkomanii 6 260,41 PLN
● Przeciwdziałanie alkoholizmowi 283 015,96 PLN

295 637,54 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 0.414%

Rolnictwo
i łowiectwo

● Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi 538 894,96 PLN
● Izby rolnicze 12 803 PLN
● Pozostała działalność 236 287,17 PLN

787 985,13 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 1.103%

Różne
rozliczenia

● Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin 380 850 PLN

380 850 PLN

Udział w wydatkach budżetu: 0.533%

TABELA 27.**WYDATKI W LATACH 2010-2014**

ROK	WYDATKI [ZŁ]
2010	61 794 906,00
2011	55 977 572,35
2012	56 012 450,23
2013	66 991 393,76
2014	71 438 483,52

4. GOSPODARKA

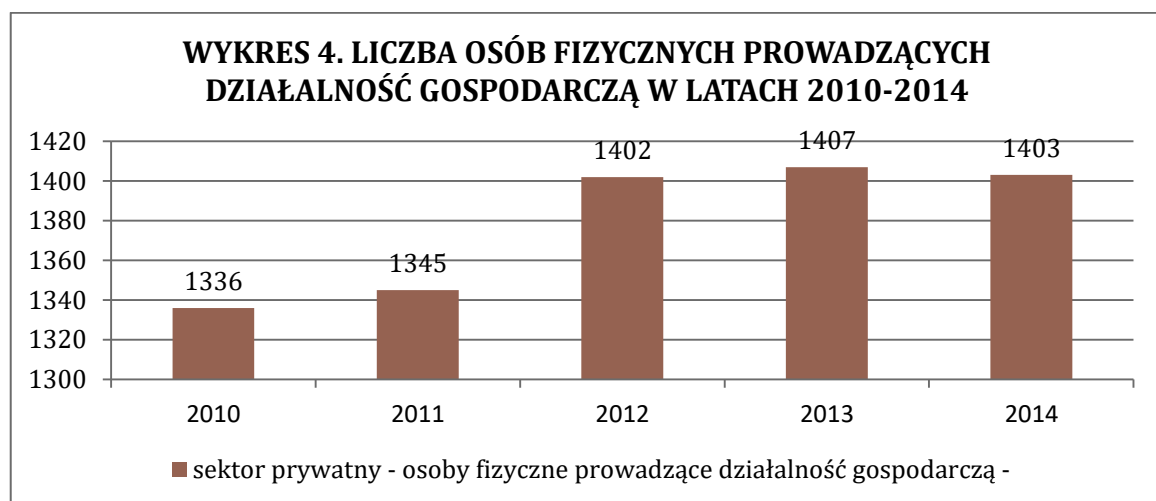
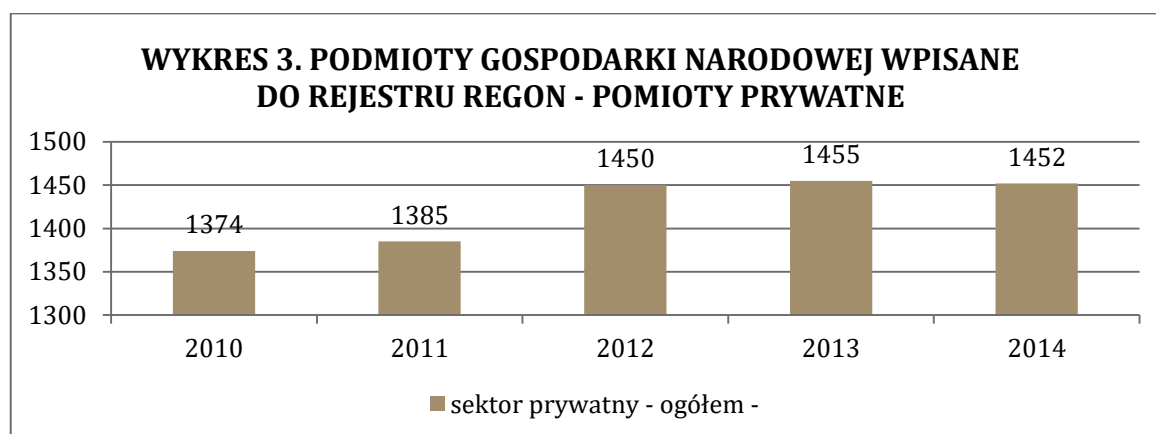
4.1 GOSPODARKA W LICZBACH

Na koniec grudnia 2014 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, dla których teren Gminy Łapy jest głównym miejscem wykonywania działalności gospodarczej wynosiła 1641 podmiotów, w tym 1461 w sektorze prywatnym.

TABELA 20. LICZBA PODMIOTÓW PRYWATNYCH GOSPODARKI NARODOWEJ W LATACH 2010-2014

PODMIOTY WG. SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH	2010	2011	2012	2013	2014
sektor prywatny - ogółem	1382	1394	1459	1464	1461
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1336	1345	1402	1407	1403
sektor prywatny - spółki handlowe	35	37	46	46	47
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	2	2	2
sektor prywatny - spółdzielnie	-	8	9	9	9

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2010-2014

Z ogólnej liczby podmiotów gospodarczych, dla których głównym miejscem prowadzenia działalności jest Gmina Łapy najwięcej prowadzi działalność gospodarczą w przedmiocie handlu i naprawy pojazdów samochodowych (PKD 2007 – Sekcja G) – 424 wg. stanu na koniec grudnia 2014 r. i tu nastąpił spadek liczby podmiotów o 6 w porównaniu liczby wg. stanu na koniec grudnia 2013 r. Klasyfikację podmiotów gospodarczych według

wybranych sekcji zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Łapy prezentuje wykres 12 i tabela 31.

TABELA 21. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WG SEKCJI PKD 2007 W LATACH 2012-2014

	NAZWA SEKCJI	2012	2013	2014
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	18	16
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	0	1	1
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	119	119	115
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	4	4
Sekcja F	Budownictwo	265	272	275
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	428	430	424
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	112	112	122
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	33	32	36
Sekcja J	Informacja i komunikacja	41	49	47
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	48	43	38
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	10	10	9
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	96	94	92
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	28	32	37
Sekcja P	Edukacja	19	18	14
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	72	74	74
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	11	13
Sekcja S+ Sekcja T+ Sekcja U	Pozostała działalność usługowa +Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby + Organizacje i zespoły eksterytorialne	98	88	86
RAZEM		1402	1407	1403

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2010-2014

TABELA 22. NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON		2010	2011	2012	2013	2014
OGÓŁEM		-	189	147	164	143
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		-	187	146	157	141
spółki handlowe		-	1	1	7	2
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		-	0	1	0	0
PODMIOTY WYREJESTROWANE W REJESTRZE REGON		2010	2011	2012	2013	2014
OGÓŁEM		-	96	131	91	127
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		-	95	131	91	126
spółki handlowe		-	1	0	0	1

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych za okres 2010-2014

5. MIENIE KOMUNALNE

5.1. STAN MIENIA KOMUNALNEGO

TABELA 23. STAN MIENIA KOMUNALNEGO W LATACH 2010-2014		POWIERZCHNIA [W HA]				
LP.	STAN MIENIA KOMUNALNEGO	2010	2011	2012	2013	2014
1	W BEZPOŚREDNIM ZARZĄDZIE GMINY	273,0580	257,2210	267,0737	266,5363	301,9220
2	W ZARZĄDZIE JEDNOSTKI	14,2583	13,6677	10,8480	10,8480	14,0523

	KOMUNALNEJ					
3	GRUNTY PRZEKAZANE W DZIERŻAWĘ	9,5233	9,3161	9,1266	9,1266	6,5268
4	GRUNTY PRZEKAZANE W UŻYTKOWANIE WIECZyste	24,9588	24,6404	23,5405	22,0112	21,6973
5	GRUNTY PRZEKAZANE W UŻYCZENIE	29,5025	29,2884	15,2669	15,2669	15,5277
6	GRUNTY PRZEKAZANE W UŻYTKOWANIE	0,0123	0,0123	0,0123	0,0123	0,0123

W roku 2014 nastąpiło zwiększenie powierzchni gruntów komunalnych w stosunku do roku ubiegłego w wyniku: nabycia na podstawie aktów notarialnych, komunalizacji nieruchomości, przejęcia na własność Gminy w wyniku podziałów geodezyjnych oraz nabycia na podstawie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz.872 ze zm.).

W skład mienia komunalnego Gminy Łapy wchodzi następujące składniki :

- a. grunty
- b. budynki i obiekty
- c. budowle i urządzenia techniczne
- d. środki transportowe

Grunty stanowiące własność Gminy Łapy wg. stanu na 31.12.2014 r. zajmują obszar 356.7384 ha.

Drugim składnikiem mienia komunalnego są budynki i obiekty.

TABELA 24. BUDYNKI I OBIEKTY STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY ŁAPY W LATACH 2010 - 2013

LP.	BUDYNKI I OBIEKTY	2010	2011	2012	2013
1	BUDYNKI MIESZKALNE	16	16	15	15
2	BUDYNKI UŻYTKOWE	13	33	19	19
3	PRZEDSZKOLA I SZKOŁY	11	11	11	11
4	OBIEKTY KULTURALNE	12	12	13	13
5	OBIEKTY SPORTOWE	2	2	2	2
6	INNE	8	8	9	9
RAZEM		62	82	69	69

TABELA 25. BUDYNKI I OBIEKTY STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY ŁAPY W ROKU 2014

LP.	BUDYNKI I OBIEKTY	2014
1	BUDYNKI MIESZKALNE	17
2	BUDYNKI NIEMIESZKALNE	17
3	PRZEDSZKOLA I SZKOŁY	9
4	BUDYNKI OŚWIATY, NAUKI, KULTURY I SPORTU	15
5	BUDYNKI BIUROWE	6
6	ZBIORNIKI, SIŁOSY, BUD. MAGAZYNOWE	4
7	BUDYNKI TRANSPORTU I ŁĄCZNOŚCI	3
8	BUDYNKI PRZEMYSŁOWE	7
RAZEM		62

Trzecim składnikiem mienia komunalnego są budowle i urządzenia techniczne:

TABELA 26. BUDOWLE I URZĄDZENIA TECHNICZNE STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY ŁĄPY W ROKU 2014

Lp.	Budowle i urządzenia techniczne	Ilość
1	OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW	1
2	KOTŁOWNIA	2
3	WYSYPISKO ŚMIECI	1
4	SIEĆ KANALIZACJI SANITARNEJ CZYNNYJ	113,8 km
5	DROGI	903685 m ²
6	SIEĆ WODOCIĄGOWA CZYNNYJ	114,8 km

5.2. ZASOBY LOKALOWE

Tworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. W celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej Gmina Łąpy wynajmuje lokale mieszkalne wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Gmina na zasadach i wypadkach określonych w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2014.150), zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Umowy najmu są zawierane z osobami spełniającymi warunki zawarte w Uchwale nr XXXV/322/01 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Łąpy. Kryteria wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu zawarte są w §4 i §5 w/w uchwały. W celu realizacji społecznej kontroli wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieokreślony wprowadzona jest Społeczna Komisja Mieszkaniowa składająca się z minimum pięciu osób, powołanych w szczególności spośród przedstawicieli: Rady Miejskiej w Łapach i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poniższa tabela przedstawia ilość lokali mieszkalnych znajdujących się w zarządzie MOPS w Łapach.

TABELA 27. LOKALE KOMUNALNE W ZARZĄDZIE MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁAPACH WG. STANU NA 31.12.2015

L.P	RODZAJ LOKALU	ILOŚĆ	ZAMIESZKAŁE	NIEZAMIESZKAŁE	UWAGI
1.	MIESZKANIA LOKATORSKIE	54	52	2	1 lokal w trakcie procesu wykupu przez lokatora
2.	MIESZKANIA SOCJALNE	11	11	0	w tym 4 lokale wynajmowane od innych podmiotów
3.	RAZEM	65	63	2	

6. GOSPODARKA KOMUNALNA

6.1. GOSPODAROWANIE ODPADAMI

6.1.1. ZAKŁAD USŁUG KOMUNALNYCH

Zakład Usług Komunalnych w Łapach jest gminną jednostką organizacyjną, nie posiadającą osobowości prawnej, funkcjonującą w formie samorządowego zakładu budżetowego. Został powołany Uchwałą Rady Miejskiej w Łapach z dnia 31.08.2012 r.

Do zakresu działania Zakładu należy realizacja zadań z zakresu gospodarki komunalnej, w tym w szczególności:

- 1) utrzymywanie czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, składowisk i unieszkodliwiania odpadów, w tym komunalnych i niebezpiecznych,
- 2) prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- 3) wywóz i przekazywanie do utylizacji odpadów zebranych w ramach selektywnej zbiórki odpadów,
- 4) eksploatacja, utrzymanie i rekultywacja gminnego składowiska odpadów,
- 5) zorganizowanie i zarządzanie systemem gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy,
- 6) wykonywanie zadań własnych gminy w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- 7) utrzymywanie porządku i czystości w zasobach gminnych oraz administrowanie mieniem komunalnym,
- 8) zarządzanie gospodarką mieszkaniową i gospodarowanie lokalami użytkowymi,
- 9) utrzymanie i zagospodarowanie terenów zielonych będących w zasobach Gminy Łapy,
- 10) utrzymanie gminnych dróg oraz innych ciągów komunikacyjnych należących do Gminy Łapy,
- 11) naprawy i konserwacji urządzeń infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Łapy.

Zakład wykonuje zadania o charakterze użyteczności publicznej określone w pkt.1, powierzone Gminie Łapy w drodze porozumienia międzygminnego, zawartego w trybie art. 74 ustawy z dnia 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).

1. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI ZMIESZANYMI I ODPADAMI ZIELONYMI

Na terenie gminy Łapy nie ma możliwości składowania niesegregowanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych. Ww. odpady wywożone są do Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze. Miejsce, gdzie Gmina Łapy musi przekazywać odpady zmieszane i zielone jest narzucone odgórnie – zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017 Gmina Łapy należy do Regionu Zachodniego – Obszaru Czerwony Bór, który ww. odpady powstające na terenie gminy musi kierować do Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów (ZPiUO) w Czerwonym Borze.

Utylizacja odpadów zmieszanych kosztuje zgodnie z cennikiem ZPiUO w Czerwonym Borze 200 zł/Mg netto, natomiast w przypadku odpadów zielonych – 55 zł/Mg netto. Stawka za transport odpadów do Czerwonego Boru ze stacji przeładunkowej w Uhowie to koszt rzędu 41,80 zł/Mg netto. Transport i unieszkodliwienie odpadów zmieszanych i zielonych stanowi blisko 50% ogółu kosztów systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy Łapy (tabela w załączeniu).

2. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI WIELKOGABARYTOWYMI I POPIOŁAMI

Odpady wielkogabarytowe i popiół to rodzaje odpadów, które mogą być przyjmowane na składowisko w Uhowie. Ponieważ jest to składowisko gminne, stąd też faktyczny koszt ich utylizacji to koszt opłaty za korzystanie ze środowiska (120,76 zł/Mg) oraz koszt

środków odprowadzanych na fundusz rekultywacyjny (13,98 zł/Mg). Dla porównania koszt utylizacji odpadów wielkogabarytowych w Czerwonym Borze wynosi 214 zł/Mg netto, a w przypadku popiołów 200 zł/Mg netto (plus koszty transportu).

3. POSTĘPOWANIE Z POZOSTAŁYMI ODPADAMI

Odpady segregowane są odsprzedawane lub oddawane recyklerom – dzięki temu samo oddanie ich do utylizacji nie generuje kosztów, a wręcz można jeszcze na nich zarobić. Nie oznacza to jednak, że utylizacja odpadów segregowanych nic nie kosztuje. Odpady segregowane są zwożone do PSZOKu, gdzie są dosortowywane, dzielone na poszczególne frakcje i przygotowywane do sprzedaży zgodnie z wymaganiami odbiorców (recyklerów). Zatem ich utylizacja teoretycznie nie generuje kosztów, jednak aby odpady sprzedać należy zatrudnić odpowiednią ilość osób zajmujących się segregacją oraz dysponować specjalistycznym sprzętem. Obecnie koszty dotyczące funkcjonowania PeSZOKu przewyższają przychody z tego tytułu średnio o ok. 11 tysięcy złotych miesięcznie.

4. KOSZTY SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE ŁAPY

Wysokość kosztów poniesiona w 2014 roku w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych wyniosła 2.108.556,78 zł, z kolei wysokość należności z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi była równa 1.795.899 zł. Oznacza to, że koszty systemu gospodarki odpadami przerosły wielkość opłat pobieranych z tego tytułu od mieszkańców o 312.657,78 zł w skali roku.

Odpady komunalne powstające w gospodarstwach domowych są odbierane od mieszkańców gminy Łapy w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, z kolei firmy i instytucje nie są w chwili obecnej objęte gminnym systemem gospodarki odpadami. Podmioty te samodzielnie zawierają umowy na wywóz odpadów z przedsiębiorcą posiadającym stosowne zezwolenie. Duża część podmiotów nie posiada umów, pozbywając się odpadów w ramach odbioru odpadów z własnych nieruchomości (jako z gospodarstwa domowego – w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami) lub też podrzucając odpady do koszy ulicznych. Liczba przedsiębiorców, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów komunalnych jest szacowana na 898 osób. Wielkość ta została określona na podstawie wyliczenia różnicy między ilością aktywnych podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Łapy w CEIDG i KRS, a ilością umów zawartych z podmiotami posiadającymi stosowne zezwolenia na wywóz odpadów.

TABELA 28. ZESTAWIENIE KOSZTÓW TRANSPORTU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW W CZERWONYM BORZE Z KOSZTAMI ODBIORU I ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW OGÓŁEM

WYSZCZEGÓLNIENIE	RAZEM 2014
Ilość odebranych odpadów zmieszanych [Mg]	3756,02
Ilość odebranych odpadów zielonych [Mg]	145,98
Razem ilość odpadów przekazanych do Czerwonego Boru [Mg]	3902,000
Koszt unieszkodliwienia w Czerwonym Borze	759 232,90
Koszt transportu	146 179,89
Razem koszt (netto)	905 412,79
Razem koszt unieszkodliwienia i transportu brutto [zł]	977 845,81
Łączny koszt odbioru i zagospodarowania odpadów brutto [zł]	2 122 507,26

Udział kosztu unieszkodliwienia i transportu odpadów do Czerwonego Boru w całości kosztów odbioru i utylizacji	46,07%
--	--------

Źródło: Informacja nt. funkcjonowania systemu gospodarki odpadami na terenie gminy Łapy, UM

W okresie od 01.01.2013 r. do 31.05.2015 r. na terenie gminy Łapy Realizowany był projekt „Ekologiczne mrówki z Łap – program aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych“. W wyniku realizacji projektu na terenie gminy Łapy został wprowadzony program dotyczący segregacji i zbiórki surowców wtórnych „u źródła”, który zakłada odbiór segregowanych suchych odpadów bezpośrednio od mieszkańców budynków wielorodzinnych (bloków). Odebrane worki przewożone są samochodami do gminnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych połączonego z punktem odzysku. Następnie wyszkoleni pracownicy rozdzielają je na stołach sortowniczych zgodnie z zasadami odzysku i recyklingu. Odpady po przesortowaniu poddawane są zagęszczeniu (belowaniu) i następnie przekazywane wyspecjalizowanym zakładom recyklingowym.

6.2. ZAOPATRZENIE W WODĘ

6.2.1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Zakład Wodociągów i Kanalizacji jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością Gminy Łapy powstałą w wyniku przekształcenia samorządowego zakładu budżetowego. Z dniem 03.12.2012 r. spółka wpisana została do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000442581. Spółka wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki związane z działalnością przekształconego samorządowego zakładu budżetowego. Spółka ma swoją siedzibę w Łapach, przy ul. Płonkowskiej 44.

6.2.1. DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁKI

Zakład Wodociągów i Kanalizacji zajmuje się eksploatacją sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, obsługuje 8 hydrofornii (Uhowo, Daniłowo Duże, Płonka Strumianka, Bokiny, Łapy ul. Długa, Łapy ul. Spółdzielcza, Łapy ul. Płonkowska), które są zasilane z 17 studni głębinowych w gminie Łapy.

W Gminie Poświętne Spółka przejęła do eksploatacji sieć wodociagową i sieć kanalizacyjną i 2 hydrofornie w Poświętnem i Brzozowie Starym zasilane 3 studniami głębinowymi.

Spółka eksploatuje 31 strefowych przepompowni ścieków i 1 wód deszczowych oraz system kanalizacji ciśnieniowej typu PRESSKAN w gminie Poświętne z 435 przydomowymi przepompowniami ścieków.

Spółka monitoruje przepompownie ścieków w Gąsówce Starej, w Łapach przy ul. Żwirki i Wigury, przy ul. Mostowej, Łapy Łynki P1, P2 i P4, Gąsówka Bagno, Płonka Strumianka, Uhowo Most, Gąsówka Skwarki, Brzozowo Chrzczony, Liza Stara i Wilkowo Stare, Łapy-Szołajdy, Józefin.

Monitoringiem objęte są hydrofornie w Łapach przy ul. Spółdzielczej, Płonkowskiej i Długiej oraz przepompownia wód deszczowych przy ul. Nowej.

1. PRODUKCJA I ROZPROWADZANIE WODY.

Spółka w zakresie zaopatrzenia w wodę ujmuje, uzdatnia i dostarcza wodę do odbiorców indywidualnych i instytucji. Zadania te realizuje na terenie Gminy Łapy i Gminy Poświętne za pomocą eksploatowanych urządzeń wodociagowych.

W roku 2014 spółka sprzedała 778 796 m³ wody. W porównaniu do roku 2013 – sprzedaż wody spadła o 12 233m³, czyli o 1,53%.

Ilość odbiorców przyłączonych do sieci wodociagowej wynosi:

- Gmina Łapy – 4351
- Gmina poświętne – 944

2. ODBIÓR I OSZCZYSZANIE ŚCIEKÓW

Spółka w zakresie oczyszczania ścieków odbiera i oczyszcza ścieki z terenu Gminy Łapy, Suraż, Poświętne i Wyszki.

W roku 2014 od odbiorów zostało oczyszczonych 573 828 m³ ścieków. Natąpił spadek odbioru ścieków do roku 2013 o 61 536 m³, tj. o 9,69 %.

Ilość odbiorców połączonych do sieci kanalizacyjnej:

- Gmina Łapy - 3 238
- Gmina Poświętne – 432
- Gmina Suraż – 187
- Gmina Wyszki – rozliczna się na podstawie zainstalowanego przepływomierza (monitoring udostępniony jest dla spółki)

3. CMENTARZ

Spółka administruje cmentarz komunalny i parafialny w Łapach. Prowadzona jest dokumentacja i komputerowa baza danych ewidencji grobów, w ramach działalności wytyczane są miejsca pochówku, prowadzony jest nadzór na każdym pogrzebem i budową pomników. Spółka ponosi wszelkie koszty związane z utrzymaniem terenu cmentarza tzn. Podatki, utrzymanie czystości, utrzymanie zimowe, bieżące naprawy, utrzymanie infrastruktury, pielęgnacja zieleni, wywóz odpadów. W roku 2014 zarejestrowanych zostało 167 pochówków, w tym na cmentarzu komunalnym – 69 zaś na cmentarzu parafialnym – 98.

6.2.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

MIASTO ŁAPY

Miasto Łapy zaopatrywane jest w wodę z ujęć podziemnych. Wodociąg bazuje na kilku rozproszonych ujęciach, gdzie woda ze studni głębinowych tłoczona jest do trzech hydroforni skąd po uzdatnieniu kierowana jest do sieci. Podstawowym źródłem zaopatrzenia miasta Łapy w wodę pitną jest ujęcie Nr 1 zlokalizowane przy ulicy Spółdzielczej, wspomagane przez ujęcie przy oczyszczalni ścieków przy ulicy Płonkowskiej. Obydwa te ujęcia pracują w oparciu o sześć studni głębinowych przy ulicy:

1. Spółdzielczej (1A)

- wykonana w 1965 roku jako zastępcza w stosunku do Nr 1 wykonanej w 1956 roku, głębokość 47 m.

2. Sikorskiego (5)

- wykonana w 1959 roku poddana rekonstrukcji w 1967 roku, głębokość 40,2 m.

3. Śliskiej (4)

- wykonana w 1958 roku i zrekonstruowana w 1974 roku, głębokość 46,3 m.

4. Armii Krajowej (3A)

- wykonana w 1990 roku jako zastępcza w stosunku do zlikwidowanej studni Nr 3, głębokość 45,5 m.

5. Oczyszczalni ścieków

- dwie studnie, jedna odwiercona w 1982 roku, głębokość 46 m, druga wykonana w 1990 roku w odległości około 105 metrów od studni Nr 1, głębokość 45,5m. Pracują przemiennie jako podstawowe i awaryjne źródło wody.

Następnym źródłem zaopatrzenia miasta jest ujęcie przy ulicy Długiej. Bazuje na dwóch studniach - NR 2 wykonana w 1969 roku dla Zakładów Galanterii Skórzanej, wykorzystywana była przez kilkanaście lat dla zaopatrzenia w wodę południowej części miasta głębokość 40 m. W związku ze spadkiem jej wydajności przeprowadzona została jej renowacja w 2000 r, W roku 1985 wykonana została w odległości 52 metrów od niej studnia Nr 6 stanowiąca podstawowe źródło wody - głębokość 42m. Obie strony miasta są połączone tylko jednym przeciskiem. Stacja wodociągowa w Łapach Osse bazuje na jednej studni głębinowej, która została odwiercona w 1978 roku - głębokość 36,5 m.

Ze względu na zawyżone parametry fizyko-chemiczne wody nie może ona być eksploatowana, i została wyłączona z eksploatacji. Łapy Osse zostały przełączone do zasilanie w wodę z ujęcia Płonka Strumianka.

Natomiast rzeczywista wydajność wszystkich wymienionych studni wynosi około 240 m³/h. Różnica wynika ze starzenia się studni i utraty z tego względu wydajności (kolmatacja filtra i strefy okołofiltrowej). W okresie suszy maksymalne godzinowe zapotrzebowanie na wodę

wynosiło 270 m³/h, natomiast w czasie normalnego rozbioru zapotrzebowanie na wodę sięga maksymalnie 170 m³/h. Sytuacja bazy wodociągowej w Łapach jest zła. Wykorzystane zostały studnie, które służyć miały niewielkim obiektom lub niewielkiej grupie mieszkańców. W związku z tym lokalizacja ich była często przypadkowa związana z obiektem do zaopatrzenia w wodę. Dzisiaj lokalizacje te są niezgodne z przepisami i nieumożliwiają właściwe wyznaczenie i zagospodarowanie strefy ochronnej (studnie 4,1A, 3A, 5). Wytypowano w południowo - wschodniej części miasta poza obrębem zabudowy, w rejonie Łapy Wity i Łapy Szolajdy, teren pod nowe ujęcie komunalne. Ze względów finansowych projekt ten nie doczekał się realizacji. Wiele studni (szczególnie 1A, 4 i 5) jest u kresu swoich możliwości technicznych ze względu na kolmatację filtra i strefy okołofiltrowej. Może nastąpić konieczność wyeliminowania ich jako źródła zasilania wodociągu i sytuacja w zakresie zaopatrzenia miasta w wodę będzie trudniejsza. Należy dążyć do likwidacji studni na ulicy Płonkowskiej oraz w Łapach Osse.

Z przeprowadzonych badań wynika, że niewielki nakład utworów nieprzepuszczalnych jest niewystarczającym zabezpieczeniem przed przenikaniem zanieczyszczeń do wód podziemnych. Niedaleko studni przy ulicy Płonkowskiej znajduje się stacja paliw i oczyszczalnia ścieków. Miasto jest w zasadzie zwodociągowane w 100 %.

GMINA ŁAPY

Ujęcie wód podziemnych w Daniłowie Dużym eksploatowane jest dla zaopatrzenia w wodę do celów pitnych i gospodarczych wsi Daniłowo Duże, Daniłowo Małe, Grochy gm. Poświętne, Gąsówka Stara, Gąsówka Oleksin, Łapy Korczaki, Łapy Pluśniaki, Łapy Dębowina i Łapy Szolajdy. Ujęcie wód podziemnych, na którym bazuje stacja wodociągowa w Daniłowie stanowią trzy studnie głębinowe położone w obrębie wygradzonej działki. SW 1 wykonana w 1975 roku głębokość 50 metrów ustalona i zatwierdzona w kat. „B” jej wydajność wynosiła Q=71 m³/h. Przez wiele lat eksploatowana była na zmianę ze studnią SW 2. W wyniku procesu starzenia się wydajność jej bardzo zmalała. W 1991 roku przeprowadzone badania wykazały, że wydajność jej Q=10 m³/h każe wyłączyć ją z eksploatacji. Obecnie studnia ta jest nieczynna. SW 2 odwiercona w 1978 roku głębokości 65 metrów o wydajności Q=73 m³/h. SW 3 wykonana w 1992 roku o głębokości 70 metrów. Wydajność eksploatacyjna studni pracującej pojedynczo ustalona została na Q=70m³/h. Ustalone zasoby wód podziemnych dla zespołu studni SW 2 i SW 3 zatwierdzone zostały w ilości Q=130 m³/h. Ujęcie wód podziemnych w Płonce Strumiance eksploatowane jest na potrzeby bytowo-gospodarcze wsi Płonka Kościelna, Płonka Strumianka, Płonka Kozły, Łupianka Stara, Łupianka Nowa, Roszki Wodzki i Roszki Włodki Gąsówka Osse, Gąsówka Skwarki, Gąsówka Somachy, Płonka Matyski oraz Łapy Osse. Do poboru wody służą dwie studnie wykonane w 1980 roku o łącznej wydajności Q=92 m³/h. Studnia wiercona Nr 1 znajduje się poza terenem stacji (głębokość 54 m), a studnia Nr 2 na terenie stacji wodociągowej o głębokości 61 metrów.

Do zaopatrzenia w wodę wsi Bokiny i Wólka Waniewska służy ujęcie wody w Bokinach. Studnia wiercona służąca do poboru wody jest zlokalizowana na terenie stacji wodociągowej o głębokości 56 metrów, wykonana w 1987 roku o zatwierdzonych zasobach Q=27 m³/h. Ujęcie wód podziemnych w Uhowie eksploatowane jest na potrzeby bytowo-gospodarcze wsi Uhowo. W chwili obecnej na terenie ujęcia znajdują się trzy studnie:

- studnia Nr 1 odwiercona w 1968 roku do głębokości 50 metrów o wydajności Q=51 m³/h,
- studnia Nr 2 odwiercona w 1973 roku do głębokości 45 metrów o wydajności Q=50 m³/h.
- studnia Nr 3 odwiercona w 1999 roku o głębokości 157 metrów i wydajności Q=42 m³/h
- Aktualne parametry eksploatacyjne są znacznie gorsze (kolmatacja filtra i strefy okołofiltrowej)

i wynoszą odpowiednio:

- studnia NR 1 Q=40m³/h, - studnia Nr 2 Q=25 m³/h.

6.3. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na mocy Uchwały NR VI/43/11 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 25 lutego 2011 r. oraz Uchwały NR VIII/66/11 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie

likwidacji samorządowego zakładu budżetowego – nastąpiło przekształcenie Zakładu Energetyki Ciepłej w Łapach w Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. Akt notarialny został podpisany 18 maja 2011 r., zaś rejestracja w KRS nastąpiła z dniem 1 czerwca 2011 r. i z tą datą Spółka rozpoczęła funkcjonowanie.

Podstawową działalnością Spółki jest wytwarzanie i dystrybucja energii ciepłej. Ponadto Spółka zajmuje się pracami remontowo-budowlanymi na rzecz innych podmiotów.

System ciepłowniczy będący własnością Spółki przeszedł gruntowną modernizację w latach 2001-2002. W następnych latach były podłączane kolejne budynki wielorodzinne.

W skład obsługiwanego systemu ciepłowniczego (ciepło systemowe) wchodzi 3 kotłownie będące własnością Spółki. Dodatkowo Spółka posiada kotłownię lokalną w budynku MOPS-u przy ul. Głównej:

- 1. Kotłownia Boh. Westerplatte**
- 2. Kotłownia Polna**
- 3. Kotłownia Długa**
- 4. Kotłownia Główna**
- 5. Zakład Przygotowania Paliwa**

Majątek wodno-kanalizacyjny

Wraz z zakupem kotłowni przy ul. Długiej Spółka zakupiła od Syndyka upadłości ZNTK w Łapach S.A. majątek wodno-kanalizacyjny.

W skład tego majątku wchodzi:

- ☒ wieża ciśnień,
- ☒ studnia nr 3 przy ul. Wodociągowej,
- ☒ studnia nr 1 przy ul. Nilskiego – Łapińskiego,
- ☒ hydrofornia przy ul. Nilskiego – Łapińskiego,
- ☒ przepompownia ścieków przy ul. Nilskiego – Łapińskiego.

Od 01.05.2013 majątek ten Spółka dzierżawi Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.

7. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Szukający pomocy oczekuje odreagowania swoich emocji, wglądu w przyczyny sytuacji trudnej oraz pomocy w dokonaniu zmian w swoim życiu. Pomoc społeczna wkracza w sytuację osób i rodzin wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać trudności życiowych własnym staraniem.

Celem pomocy jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. W przepisach wielokrotnie zawarta jest zasada pomocniczości, która wskazuje pierwszeństwo korzystania z własnych zasobów i uprawnień przez osoby i rodziny oraz kładzie nacisk na wspieranie a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb. Podejście takie stanowi element działań rewitalizacyjnych zaplanowanych na terenie Łap.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, świadczenia dzielą się na pieniężne i niepieniężne, a prawo do świadczeń przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 zł netto.
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 456 zł netto.

Do **świadczeń pieniężnych** należą:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki,
- f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców,
- g) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do **świadczeń niepieniężnych** należą :

- a) praca socjalna,
- b) bilet kredytowany,
- c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- d) składki na ubezpieczenie społeczne,
- e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- f) sprawienie pogrzebu,
- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,
- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkanie chronione,
- o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- p) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,

TABELA 29. POWODY PRZYNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2010-2014

LP.	RODZAJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN				
		2010	2011	2012	2013	2014
1.	UBÓSTWO	486	561	619	909	1124
2.	SIEROCTWO	4	5	3	2	1
3.	BEZDOMNOŚĆ	26	31	16	24	25
4.	OCHRONA MACIERZYŃSTWA	241	232	231	239	243
	W TYM WIELODZIETNOŚĆ	130	130	128	136	160
5.	BEZROBOCIE	1006	1053	1048	1147	1135
6.	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	241	230	210	230	242
7.	DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	513	484	448	475	366
8.	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO W TYM :	199	197	196	187	180

	- RODZINY NIEPEŁNE	149	161	155	151	145
	- RODZINY WIELODZIELNE	42	30	31	25	38
9.	PRZEMOC W RODZINIE	-	29	37	4	4
10.	ALKOHOLIZM	34	40	37	39	32
11.	NARKOMANIA	1	0	0	1	1
12.	POWRÓT Z ZAKŁADU KARNEGO	30	10	17	19	12
13.	ZDARZENIE LOSOWE	16	16	7	8	11
14.	SYTUACJA KRYZYSOWA	47	26	12	4	22

W dalszym ciągu dominującymi powodami przyznania pomocy było ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, ochrona macierzyństwa i niepełnosprawność.

Powyższe liczby i zanotowane wskaźniki stanowią dla MOPS płaszczyzny działań w zakresie form wsparcia wdrażania programów walki z wykluczeniem i marginalizacją. Zadanie pobudzania społecznej aktywności odnosi się zarówno do osób i rodzin, jak i do środowisk lokalnych.

Analizę danych statystycznych klientów w MOPS w Łapach w ostatnich latach przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

TABELA 30. ŚWIADCZENIA PRYZNANE W LATACH 2010 – 2014

ROK	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ
2014	1483	3 252	5 162 823,00
2013	1 494	3 335	5 083 523,00
2012	1398	3214	4 276 154,00
2011	1 398	3 255	4 511 130,00
2010	1 408	3 401	4 520 835,00

Jak wynika z danych statystycznych MOPS w Łapach liczba klientów pomocy społecznej w 2010 roku znacznie wzrosła, a teraz stopniowo maleje. Związane było to z licznymi zwolnieniami z ZNTK Łapy oraz Cukrowni w Łapach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęką żywnościową lub ekologiczną;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niemieszkającymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

- współpraca z powiatowymi urzędami pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacja Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. EDUKACJA

7.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Na system oświaty w Gminie Łapy, wg. stanu na koniec grudnia 2014 r. składają się:

TABELA 31. PLACÓWKI OŚWIATOWE NA TERENIE GMINY ŁAPY

RODZAJ	LICZBA	ORGAN PROWADZĄCY
PRZEDSZKOLA	2	GMINA ŁAPY
SZKOŁY PODSTAWOWE	8	GMINA ŁAPY (W TYM 1 PROWADZONA PRZEZ PARAFIĘ ŚW. KRZYŻA W ŁAPACH I 1 PRZEZ FUNDACJĘ LARUS)
GIMNAZJA	4	GMINA ŁAPY (W TYM 1 PROWADZONE PRZEZ STOWARZYSZENIE ŁAPSKI OGÓLNIAK)
SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE	2	POWIAT BIAŁOSTOCKI
CENTRUM KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO	1	POWIAT BIAŁOSOTCKI

Źródło: Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Łapy za lata 2010-2014, Informacje o realizacji zadań oświaty i wychowania w jednostkach prowadzonych przez Powiat Białostocki w latach 2010-2014

W wyniku restrukturyzacji sieci szkół na terenie Gminy Łapy z dniem 31.08.2012 r. zlikwidowano dwie szkoły z najmniejszą liczbą uczniów: Szkołę Podstawową w Daniłowie Dużym i Szkołę Podstawową w Bokinach.

Wykaz placówek oświatowych działających na terenie gminy Łapy przedstawia tabela 65.

TABELA 32. WYKAZ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH NA TERENIE GMINY ŁAPY

NAZWA	ADRES
PRZEDSZKOLA	
ORGAN PROWADZĄCY: GMINA ŁAPY	
PRZEDSZKOLE NR 1	UL. POLNA 27, 18-100 ŁAPY
PRZEDSZKOLE NR 2	UL. CMENTARNA 23, 18-100 ŁAPY
SZKOŁY PODSTAWOWE	
ORGAN PROWADZĄCY: GMINA ŁAPY	
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 W ŁAPACH IM. ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II	UL. POLNA 9, 18-100 ŁAPY
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA	UL. PIĘKNA 17, 18-100 ŁAPY
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 IM. MARIII KONOPNICKIEJ	UL. LETNIA 1, 18-100 ŁAPY
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA III SOBIESKIEGO W PŁONCE KOŚCIELNEJ	PŁONKA KOŚCIELNA, 18-100 ŁAPY

SZKOŁA PODSTAWOWA W ŁUPIANCIE STAREJ	ŁUPIANKA STARA, 18-100 ŁAPY
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. HUGONA KOŁŁĄTAJA W UHOWIE	UL. SZKOLNA 19, 18-100 ŁAPY
ORGAN PROWADZĄCY: PARAFIA ŚWIĘTEGO KRZYŻA W ŁAPACH	
KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO	UL. JANA MATEJKI 10, 18-100 ŁAPY
ORGAN PROWADZĄCY: FUNDACJA LARUS	
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W DANIŁOWIE DUŻYM	DANIŁOWO DUŻE, 18-112 POŚWIĘTNE
GIMNAZJUM	
ORGAN PROWADZĄCY: GMINA ŁAPY	
GIMNAZJUM NR 1 IM. PPŁK. STANISŁWA NILSKIEGO-ŁAPIŃSKIEGO	UL. JANA MATEJKI 19, 18-100 ŁAPY
GIMNAZJUM NR 2 W ŁAPACH	UL. LETNIA 1, 18-100 ŁAPY
GIMNAZJUM W PŁOŃCE KOŚCIELNEJ	PŁONKA KOŚCIELNA, 18-100 ŁAPY
ORGAN PROWADZĄCY: STOWARZYSZENIE ŁAPSKI OGÓLNIAK	
NIEPUBLICZNE GIMNAZJUM W ŁAPACH	UL. BOH. WESTERPLATTE 10, 18-100 ŁAPY
SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE	
ORGAN PROWADZĄCY: POWIAT BIAŁOSTOCKI	
ZESPÓŁ SZKÓŁ MECHANICZNYCH IM. STEFANA CZARNECKIEGO W ŁAPACH	UL. GEN. WŁ. SIKORSKIEGO 68, 18-100 ŁAPY
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ŁAPACH	

Źródło: Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Łapy za lata 2010-2014, Informacje o realizacji zadań oświaty i wychowania w jednostkach prowadzonych przez Powiat Białostocki w latach 2010-2014, Statuty szkół niepublicznych.

7.2. Pozostałe placówki

1. Centrum Kształcenia Praktycznego

W CKP Łapy prowadzone są różnego rodzaju kursy, m.in.: komputerowe; nauki jazdy pojazdami mechanicznymi i wózkami jezdniowymi; technologia robót wykończeniowych w budownictwie; sprzedawcy; BHP; spawalnicze; obsługi ciągników, dźwigów towarowo-osobowych i suwnic; kursy doskonalące dla nauczycieli i inne wg zapotrzebowania lokalnego rynku.

Centrum Kształcenia Praktycznego posiada wpis na listę Ministerstwa Gospodarki jako placówka uprawniona do prowadzenia kursów w zakresie obsługi wózków jezdniowych i wymiany butli gazowych w wózkach napędzanych silnikiem zasilanym gazem propan-butan. Posiada Atest Instytutu Spawalnictwa w Gliwicach ważny do lipca 2016 r. i licencję egzaminatora spawaczy tegoż Instytutu. Dysponuje również prawem do egzaminowania spawaczy po kursach o charakterze podstawowym i ponadpodstawowym oraz do okresowej weryfikacji spawaczy.

2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łapach

Teren działania poradni obejmuje 5 gmin: Łapy, Suraż, Poświętne, Turośń Kościelna, Zawady. Ogółem w roku szkolnym 2013/2014 opieką poradni objętych było 6 411 dzieci i młodzieży z 37 placówek.

Działalność pedagogiczna:

- diagnozowanie;
- badania przesiewowe dzieci 5 i 6-letnich uczęszczających do przedszkoli i oddziałów zerowych;
- wydaanie opinii i orzeczeń, w tym o potrzebie kształcenia specjalnego i o potrzebie nauczania indywidualnego,
- na terenie poradni prowadzone są różnorodne formy terapii:
  - logopedyczna;
  - pedagogiczna /zajęcia korekcyjno-kompensacyjne;
  - terapia dzieci z autyzmem;
  - bezpośrednia pomoc psychologiczna;
  - socjoterapia;
  - zajęcia cykliczne dla rodziców /Trening Umiejętności Wychowawczych.

8. KULTURA, SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA ORAZ WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

8.1 KULTURA

Dom Kultury w Łapach jest instytucją kultury wpisaną do rejestru placówek kultury. Działa na podstawie:

- ✚ ustawy z dnia 25 X 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. Nr 13 poz. 123 z późn. zmianami)
- ✚ ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym
- ✚ statutu nadanego uchwałą Rady Miejskiej w Łapach z dnia 26 marca 2010 r. L/679/10 w sprawie nadania Statutu Domowi Kultury w Łapach

Statutowa działalność to praca w zakresie edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę, poprzez uczestnictwo w zajęciach kół zainteresowań: plastycznych, muzycznych, teatralnych, tanecznych, modelarskich, rytmiki, dzieci i młodzież rozwijały swoje zainteresowania i zdolności.

Dom Kultury w Łapach organizuje szereg imprez masowych i plenerowych, typu festynowego. Prowadzi była też działalność oświatową, do której zaliczone zostały różne spotkania i prelekcje. Dom Kultury jest miejscem spotkań z ludźmi polityki, przedstawicielami władz samorządowych.

Tradycja ludowa i folklor zajmuje ważne miejsce w działalności Domu Kultury a zwłaszcza placówek terenowych. Aktywnie działają zespoły śpiewacze: Łupinianki, Płonkowie i Uhowianki, które reprezentują naszą gminę na wielu imprezach.

Wskazane elementy działań kulturalnych w połączeniu z działaniami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminy Łapy i podmiotów gospodarczych tworzyć będą spójną i pełną politykę rewitalizacyjną

8.1.1 ZESPOŁY I KOŁA ZAINTERESOWAŃ (STAŁE FORMY PRACY)

Dom Kultury w Łapach

- Teatr Młodzieżowy KAPRYS
- Teatr PSTRYK
- Grupa teatralna NIE TERAZ
- Pracownia plastyczna – 6 grup
- Studio piosenki estradowej , Ognisko Muzyczne „Metrum”
- Grupa Tańca Współczesnego
- Grupa tańca HIP-HOP
- Rytmika
- Koło modelarskie
- Chór „Łapskie Nutki”
- Miejska Orkiestra Dęta
- Mała Galeria DK – miejsce prezentacji twórczości profesjonalnej i amatorskiej

miesięcznik „Gazeta Łapska”

Wiejski Dom Kultury w Płonce Kościelnej

- Zespół Śpiewaczy „Płonkowie”
- Zajęcia teatralne i plastyczne.

Wiejski Dom Kultury w Uhowie

- Zespół Śpiewaczy „Uhowianki”

- Galeria Narwiańska WDK Uhowo – prezentacja walorów przyrodniczych i kulturowych rejonu Narwiańskiego Parku Narodowego

Wiejski Dom Kultury w Łapach Szołajdach

- Zajęcia plastyczne.

Świetlica w Łupiance Starej

- Zespół Śpiewaczy „Łupinianki”
- Zajęcia plastyczne

Świetlica w Bokinach

- Zajęcia plastyczne

8.2 BIBLIOTEKA

8.2.1. Struktura organizacyjna

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Łapach jest instytucją kultury wpisaną do rejestru placówek kultury. Działa na podstawie:

- ✚ ustawy z dnia 25 X 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. Nr 13 poz. 123 z późn. zmianami)
- ✚ ustawy z dnia 27 VI 1997 r. o bibliotekach. (Dz.U. Nr 85 poz. 539 z późn. zmianami)
- ✚ statutu nadanego uchwałą Rady Miejskiej w Łapach z dnia 18 sierpnia 2000 r. nr XXI/197/2000 w sprawie uchwalenia Statutu Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy

Na terenie Gminy Łapy znajduje się Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy z siedzibą w Łapach oraz 3 Filie Biblioteczne we wsiach (Daniłowo Duże, Płonka Kościelna, Uhowo).

W 2012 r. Filia Biblioteczna w Płonce Kościelnej otrzymała nowe pomieszczenia. Garaż OSP przy Wiejskim Domu Kultury został zmodernizowany i przystosowany do potrzeb bibliotecznych.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Łapach jest instytucją kultury, wpisaną do rejestru placówek kultury. Żadna z tych bibliotek nie jest połączona z ośrodkiem kultury ani z inną instytucją.

8.2.2. Zbiory biblioteczne

TABELA 86. ZBIORY BIBLIOTECZNE W LATACH 2010-2014

ZBIORY		2010	2011	2012	2013	2014
WOLUMINY		134 977	125 318	135 923	137 340	137 519
CZASOPISMA OPRAWNE W TYM:		851	851	851	533	533
BIBLIOTEKA W ŁAPACH	KSIĄŻKI	100 415	100 279	100 730	101 496	102 051
	CZASOPISMA	727	727	727	409	109
FILIE BIBLIOTECZNE	KSIĄŻKI	34 562	33 039	35 193	35 311	35 468
	CZASOPISMA	124	124	124	124	124

8.3 SPORT

8.3.1 STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Ośrodek Kultury Fizycznej stanowi jednostkę budżetową Gminy Łapy. Wg. stanu na koniec grudnia 2014 r.:

- **zatrudnienie – wyniosło 7 osób** (p.o. dyrektora, gł. księgowa, 2 instr. sportu, gospodarz obiektów, 2 konserwatorów)
- **obiekty:** kompleks boisk sportowych w Łapach: przy ul. Leśnikowskiej 18a, oraz przy Żwirki i Wigury (Orlik 2012), boisko piłkarskie w Uhowie, teren wypożyczalni kajaków i plaży nad Narwią w Uhowie
- **wyposażenie sprzętowe:** ciągnik C 330, 3 kosiarki samojezdne, kosiarka rotacyjna, wał, 25 kajaków turystycznych, 32 par łyżew, drobny sprzęt gospodarczy

8.3.2 IMPREZY CYKLICZNE

Ośrodek Kultury Fizycznej w Łapach jest organizatorem wielu imprez i działań sportowych realizowanych na terenie gminy Łapy, do najbardziej powszechnych należą:

NAZWA	ŚREDNIA ILOŚĆ UCZESTNIKÓW	CZAS TRWANIA
Ferie na sportowo	1000	Jednorazowo okres ferii
Liga siatkówki pań i panów	150	1xytd/6-m-cy
Liga halowa piłki nożnej	100	1xytd./6 m-cy
Letnia liga piłkarska	300	1xytd/3m-ce
Halowe mistrzostwa lekkoatletyczne	300	jednorazowo
Igrzyska i olimpiada lekkoatletyczna	240	jednorazowo
Bieg Uliczny im. Waldemara Kikolskiego	189	jednorazowo
Olimpiadka Kubusia Puchatka	150-200	jednorazowo
Mam Sportowy Dzień	80	jednorazowo
Finał Finałów	100	jednorazowo
Rekreacyjna piłka nożna	30	3xytd./rok
Narwiański Trathlon Bagienny	40 - zawodników	jednorazowo

OKF prowadzi również zajęcia tenisa stołowego (dla wszystkich) , rekreacyjne piłki siatkowej (dla dorosłych),i piłki nożnej (dla dorosłych), piłkarskiego przedszkola (dzieci w wieku 6-9), aerobiku oraz kursów zumby, organizujemy wyjazdy na pływalnię. A także jest współorganizatorem lub partnerem w następujących przedsięwzięciach: Biegi „Od Karolka do Karola,, Dni Sportu Szkolnego, Szansa na Start, „Sobótka,, Parafiada, mistrzostwa Uhowa, marsz Nordic Walking, Maraton Narwiański, konsultacje biegowe, treningi „spacerów z kijkami,, oraz wiele innych organizowanych przez stowarzyszenia i szkoły.

Sztandarowymi imprezami, realizowanym od kulku lat są: Bieg Uliczny im. Waldemara Kikolskiego oraz Narwiański Triathlon Bagienny.

OKF współpracuje z:

1. Przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi oraz ponadgimnazjalnymi
2. MOPS, Biblioteka, Uniwersytet III Wieku,
3. Stowarzyszeniami: Petrus, Pogoń, AS, Łapa, Narew,

8.3.3 ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ Z SIEDZIBĄ NA TERENIE GMINY ŁAPY**Tabela 34. Uczniowskie kluby sportowe**

LP.	NAZWA PODMIOTU	DOMENA
1	Uczniowski Klub Sportowy NAREW	judo
2	Uczniowski Klub Sportowy ŁAPA przy PG1 ul. Matejki	koszykówka
3	Uczniowski Klub Sportowy JEDYNKA przy SP1 ul. Polna	lekkoatletyka, koszykówka
4	Uczniowski Klub Sportowy OLIMP przy I LO ul. Bohaterów Westerplatte	lekkoatletyka
5	Uczniowski Klub Sportowy im. W. Kikolskiego	lekkoatletyka
6	Uczniowski Klub Sportowy "Dwójka Łapy"	różne dyscypliny
7	Uczniowski Klub Sportowy Akademia Siatkówki	siatkówka

Tabela 35. Towarzystwa sportowe

LP	NAZWA PODMIOTU	DOMENA
1	Stowarzyszenie Edukacyjno-Sportowe PETRUS	piłka nożna, wspieranie aktywności
2	Łapskie Towarzystwo Rowerowe PELETON	turystyka aktywna

Tabela 36. Kluby sportowe

LP.	NAZWA PODMIOTU	DOMENA
1	Klub Sportowy POGOŃ	piłka nożna
2	Klub Sportowy "Minotaur"	judo
3	Klub Sportowy „Klimat Łapy”	podnoszenie ciężarów

Tabela 37. Jednostka samorządowa

LP.	NAZWA PODMIOTU	DOMENA
1	Ośrodek Kultury Fizycznej w Łapach	sport masowy i rekreacja

Tabela 38. Obiekty sportowe na terenie Gminy Łapy

NAZAWA OBIEKTU	LOKALIZACJA	STAN	WYKORZYSTANIE
Sala gimnastyczno - widowiskowa	ZS Płonka Kościelna	Nie odpowiada wymogom	Do nauki gier zespołowych bez możliwości pełnej rywalizacji
Sztuczne boisko z częścią lekkoatletyczną	ZS Płonka Kościelna	Nawierzchnia syntetyczna; wymiarowe boiska do gier zespołowych; bieżnia z nawierzchnią syntetyczną	Od V do X w zależności od gier zespołowych
Baseny letnie	Płonka Kościelna	Dobry	Jedyny obiekt basenowy na terenie gminy i w najbliższej okolicy. Masowo wykorzystywany w miesiącach letnich przez mieszkańców Gminy Łapy i gmin okolicznych
Mini salka gimnastyczna	SP Łupianka Stara	Nie odpowiada wymogom	Do nauki gier zespołowych i zajęć ruchowych
Boisko trawiaste	SP Łupianka Stara	Nieodpowiedni stan techniczny	Do gier i zabawy
Sala gimnastyczna	SP Uhowo	Nowoczesna, wielofunkcyjna	Przez młodzież szkolną oraz zajęcia inne, w tym OKF
Boisko trawiaste	SP Uhowo	Dostateczne do lekcji wf i zajęć rekreacyjnych	W okresie letnim – dość często
Boisko piłkarskie trawiaste pełnowymiarowe	SP Uhowo	Wymaga remontu	Nie wykorzystywane przez klub piłkarski (likwidacja); sporadycznie wykorzystywane przez jednostkę OSP – zawody sportowo pożarnicze; boisko z zapleczem (barak – zły stan techniczny)
Sala gimnastyczna	SP 1 Łapy	Wymiarowa do gier zespołowych	Wykorzystywana przez młodzież szkolną, kluby, i inne

			organizacje, w tym OKF
Boisko wielofunkcyjne	SP 1 Łapy	Wymiarowe z nawierzchnią sztuczną	Wykorzystywane przez młodzież szkolną oraz grupy nieformalne
Sala gimnastyczna	SP 2 Łapy	Niewymiarowa	Wykorzystywana do nauki gier zespołowych przez młodzież szkolną oraz kluby i inne, w tym OKF
Boisko ze sztuczną nawierzchnią	SP 2 Łapy	Wymiarowe do gier zespołowych	Wykorzystywane przez młodzież szkolną oraz grupy nieformalne
Sala gimnastyczna	ZS Łapy	Pełnowymiarowa	Wykorzystywana przez młodzież szkolną oraz grupy inne, w tym przez OKF
Boisko ze sztuczną nawierzchnią	ZS Łapy	Pełnowymiarowe	Wykorzystywane przez szkołę oraz grupy nieformalne
Bieżnia lekkoatletyczna tartan- 200m i skok w dal	Gimnazjum nr 1 Łapy	Bardzo dobry do zajęć wf	Młodzież szkolna
Sala gimnastyczna duża oraz mała	Gimnazjum nr 1 Łapy	Pełnowymiarowa – dobry stan	Wykorzystywana przez szkołę kluby, grupy, w tym i OKF
Boisko piłkarskie ze sztuczną trawą	Gimnazjum nr 1 Łapy	Wymiarowe – stan dobry z minusem	Wykorzystywane przez szkołę oraz grupy nieformalne
2 pełnowymiarowe boiska piłkarskie z nawierzchnią trawiastą	Stadion miejski	Dobry	Boiska wykorzystywane przez miejscowe kluby sportowe do treningów i rywalizacji sportowej oraz przez grupy nieformalne i pojedyncze osoby, szkoły
3 boiska treningowe z bramkami stałymi	Stadion miejski	Dostateczny i dobry	Boiska wykorzystywane przez miejscowe kluby sportowe do treningów i rywalizacji sportowej oraz przez grupy nieformalne i pojedyncze osoby,

			szkoły
Bieżnia żużlowa pełnowymiarowa	Stadion miejski	Zły stan techniczny	Organizowane zawody dla szkół, zawody biegowe, treningi pojedynczych osób
Boiska do piłki siatkowej plażowej	Stadion miejski	Bardzo dobry	Wykorzystywane przez chętnych oraz podczas organizowania zawodów
Korty asfaltowe	Stadion miejski	Dostateczny	Sporadycznie do gry w tenisa
Boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią	Orlik	Bardzo dobry	Bardzo często przez okolicznych mieszkańców oraz podczas organizacji imprez
Boisko ze sztuczną trawą	Orlik	Dobry	Bardzo często przez grupy formalne i nieformalne oraz podczas organizacji imprez
Sala gimnastyczna	Liceum Ogólnokształcące	Niewielka, ale wystarczy do gry w siatkówkę i koszykówkę	Wykorzystywana przez młodzież i grupy zorganizowane
Boisko wielofunkcyjne	Liceum Ogólnokształcące	Pełnowymiarowe	Wykorzystywane przez szkołę w ramach wf
Stadion lekkoatletyczny z bieżnią tartanową 250m	Liceum Ogólnokształcące	Bardzo dobry	Wykorzystywany podczas wf szkoły
Sala gimnastyczna	Zespół Szkół Mechanicznych Łapy	Bardzo dobry, ale brak miejsc siedzących dla widzów	Najczęściej wykorzystywana hala w mieście ze względu na wymiary
Skatepark	Łapy-Szołajdy	Bardzo dobry	Dzieci, dorośli i młodzież
Boisko piłkarskie trawiaste pełnowymiarowe	Łapy-Szołajdy	Zły	Nie nadaje się do sportowego wykorzystania. Wykorzystywane jedynie na lokalne festyny

Preferencje sportowe mieszkańców Gminy Łapy koncentrują się przede wszystkim wokół piłki nożnej. Lokalna społeczność jest silnie związana z Klubem Pogoń Łapy, który

powstał w 1927 r. przy Warsztatach Kolejowych w Łapach. Wciąż trenuje w nim nie tylko duża liczba dzieci i młodzieży, ale i dorosłych mieszkańców. W odpowiedzi na zamiłowanie mieszkańców do piłki nożnej powstało także Stowarzyszenie Edukacyjno-Sportowe PETRUS, którego działalność koncentruje się wokół szkółki piłkarskiej dla dzieci.

Bardzo silna jest także pozycja judo w Gminie Łapy. Miejscowi judocy zdobywają medale i wysokie pozycje dzięki pracy trenerów z Uczniowskiego Klubu Sportowego NAREW oraz z Klubu Sportowego „Minotaur”.

Kolejny wyraźny trend sportowy w Gminie Łapy, to koszykówka i siatkówka. Dyscypliny te z sukcesami rozwijają głównie członkowie Uczniowskich Klubów Sportowych Łapa, Jedyńka, Olimp i Akademia Siatkówki.

Mieszkańcy wykazują też zdecydowane preferencje w stosunku do dyscypliny sportu, jaką jest pływanie. Ogromną niedogodnością jest w zasadzie brak infrastruktury sportowej dla tej dyscypliny. Jedynie w Płonce Kościelnej znajdują się baseny letnie, funkcjonujące w okresie wakacyjnym. Nie ma jednak ani w Gminie Łapy, ani w najbliższej okolicy krytej pływalni. W związku z tym rodzice zmuszeni są wozić swoje dzieci do tego typu obiektów w Białymstoku lub do Wysokiego Mazowiecka. Bardzo często szkoły organizują także wyjazdy na basen w ramach lekcji wychowania fizycznego, bądź sami mieszkańcy, rodzice organizują się grupowo i wynajmują autokar w celu przejazdu większej ilości osób na basen. Wśród mieszkańców Łap pływanie jest wysoce preferowaną dyscypliną sportową. Jednak brak krytej pływalni stanowi duże utrudnienie i niedogodność dla mieszkańców. Przede wszystkim ogranicza to możliwość uprawiania tej dyscypliny przez wiele osób, które nie mają możliwości dojazdu na basen, przez osoby niepełnosprawne, a także przez osoby, dla których poniesienie dodatkowego kosztu, związanego z opłaceniem dojazdu jest dużym obciążeniem finansowym. Mieszkańcy niemal cały czas podnoszą temat budowy pływalni w Łapach: przewija się on na spotkaniach z władzami, w pismach kierowanych do Urzędu, a także podczas rozmów osobistych i telefonicznych przeprowadzanych z pracownikami Urzędu. Oczekiwanie społeczne dotyczące krytej pływalni w Łapach jest bardzo wysokie i funkcjonuje w Gminie od wielu lat. Stąd w ramach konstruowanych przedsięwzięć w niniejszym dokumencie znalazła się także inwestycja związana z budową basenu w Łapach.

8.4 TURYSTYKA I REKREACJA

8.4.1 OBIEKTY TURYSTYCZNE

1. OBIEKTY SAKRALNE:

- Kościół w Bokinach, należący do Parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego - murowany, zbudowany w latach 1958-1965.
- Kościół przy ul. J. Matejki 10 w Łapach, Parafia pw. Krzyża Świętego
- Kościół w Łapach (Osse), Parafia pw. św. Jana Chrzciciela - po uzyskaniu zezwolenia na budowę kościoła w 1983 r. mieszkańcy części miasta Łapy, Gąsowki Starej (kolonia) i

Gąsówki-Osse wybudowali tymczasową drewnianą kaplicę. Kościół murowany pw. św. Jana Chrzyciela wybudowany został w latach 1983-1985.

- Kościół przy ul. 3-go Maja 8 w Łapach, Parafia pw. św. Ap. Piotra i Pawła – murowany, neobarokowy z lat 1918-27. Został zaprojektowany przez architekta Kazimierza Skórewicza (autora m.in. gmachu Sejmu). Kościół stanowi połączenie stylu romańskiego z gotykiem o zabarwieniu zakopiańskim. Obecny kościół jest budowlą trójnawową z prezbiterium i transeptem. Do architektury romańskiej nawiązuje bryła kościoła przypominająca nieco stary zamek obronny z jedną, masywną wieżą, zbudowaną na planie kwadratu, zakończoną niewysokim, stożkowym hełmem. Na przecięciu naw i transeptu znajduje się sygnaturka. Wewnątrz kościoła sklepienia łukowe oparte są na dwumetrowych grubości ścianach posiadających pierwotnie nisze, później przerobionych na nawy. Główny ołtarz wykonany z żelbetonu w formie łukowej. Na tym ołtarzu w górze, oparty o łuk ołtarzowy został umieszczony wieki krzyż dębowy, na nim rozpięta naturalnej wielkości postać Chrystusa, wyrzeźbiona w drzewie lipowym. Po bokach krzyża zostały ustawione dwie pary aniołów wykonanych z drzewa, jedna para klęcząca, druga stojąca. W środku pomiędzy kolumnami znajduje się obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, zasłaniany obrazem Matki Boskiej Królowej. Po obu stronach prezbiterium stoją figury św. Franciszka i św. Antoniego z Padwy.
- Kościół przy ul. Kościelnej 64 w Płonce Kościelnej, Parafia pw. św. Michała Archanioła - z ok. 1905 r. Wewnątrz świątyni obraz Matki Bożej Płonkowskiej „Królowej Młodzieży” namalowany na płótnie w 1658 r., otoczony kultem od 1673 r. Został koronowany w 1985 r. Wg legendy do kościoła trzy razy pielgrzymował Jan III Sobieski. Przed kościołem usytuowany jest pomnik króla Jana III Sobieskiego, który, jak głoszą niektóre przekazy, przybył do słynącego łaskami Sanktuarium przed odsieczą wiedeńską. Obecna świątynia utrzymana jest w neogotyckim stylu i pochodzi z początków XX wieku, po starszej – drewnianej – zachowała się jedynie dzwonnica z 1800 roku. Sanktuarium Maryjne w Płonce Kościelnej od wieków nazywane jest Jasną Górą Podlasia. W jego pobliżu znajduje się również źródło słynące z łaski uzdrowień.
- Kościół p.w. św. Wojciecha w Uhowie – murowany, z lat 1914-19, zbudowany w stylu neogotyckim.

2. KAPLICZKI PRZYDROŻNE

Na terenie całej Gminy Łapy licznie występują kapliczki i krzyże przydrożne, wiele z nich ma dużą wartość artystyczną. Ich historia dotąd związana jest z kultywowaniem tradycyjnych zachowań, jak np.: pożegnanie zmarłych w ostatniej drodze czy odprawianie nabożeństw majowych.

- XIX-wieczna kapliczka Matki Boskiej z Dzieciątkiem w Gąsówce-Osse
- Trzy Krzyże w Łapach-Szołajdach
- Kapliczka w Łapach-Dębowinie
- Kapliczki Drogi Różańcowej we wsi Płonka Kościelna

3. CMENTARZE I POMNIKI

- Cmentarz rzymskokatolicki z 1908 r. w Łapach
- Pomnik Jana III Sobieskiego w Płonce Kościelnej
- Pomnik Bohaterskich Dzieci Polskich poświęcony pamięci dzieci polskich, które zginęły w czasie II wojny światowej w Wólce Waniewskiej
- Pomnik ppłk. Stanisława Nilskiego-Łapińskiego w Łapach
- Pomnik Niepodległości w Łapach
- Pomnik „Krzyż Sybiraków” w Łapach

- cmentarz ewangelicko-augsburski i prawosławny w Łapach (Osse)
- cmentarz przykościelny i rzymskokatolicki w Płonce Kościelnej
- oraz cmentarz rzymskokatolicki w Uhowie

4. INNE OBIEKTY

- Dom Etkunów z lat 20-tych XX wieku przy ul. Spółdzielczej w Łapach
- Osiedle kolejarskie „Wygwizdowo” - 4 drewniane domy mieszkalne z 1924 roku
- Osiedle kolejarskie Łapy (Osse) - 27 murowanych domów mieszkalnych z lat 30-tych XX wieku
- Wieża ciśnień w zespole dworca kolejowego z początku XX w.
- Dwór w Łupiance Nowej z końca XIX w.

8.5 WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

8.5.1 UCZESTNICTWO GMINY W ZWIĄZAKCH/STOWARZYSZENIACH/ZRZESZENIACH MIAST/GMIN

Gmina Łapy uczestniczy w dwóch stowarzyszeniach: w Stowarzyszeniu Gmin Górnej Narwi oraz w Stowarzyszeniu N.A.R.E.W. (Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi) oraz w Stowarzyszeniu Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

1. Stowarzyszenie Gmin Górnej Narwi

Stowarzyszenie nosi nazwę Stowarzyszenie Gmin Górnej Narwi, zwane dalej „Stowarzyszeniem”, jest ono dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem, mającym na celu wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz obronę wspólnych interesów tworzących go gmin w zakresie ochrony środowiska naturalnego, integracji społeczności lokalnych, promocji walorów turystyczno – przyrodniczych regionu, rozwoju turystyki oraz poprawy warunków życia jego mieszkańców. Obecnie SGGN jest dobrowolną formą, zrzeszającą 15 samorządów położonych na obszarze od granicy państwa z Białorusią (gmina Narewka) do okolic Tykocina i Zawad. Umownie obszar ten nazwany jest regionem Górnej Narwi.

W skład Stowarzyszenia na prawach członków zwyczajnych wchodzi gminy: Narew, Narewka, Wyszki, Poświętne, Suraż, Turośń Kościelna, Łapy, Sokoły, Kobylin Borzomy, Choroszcz, Tykocin, Zawady, Krypno, Knyszyn i Dobrzyniewo Duże o łącznej powierzchni 257,68 tys. ha.

Stowarzyszenie te zostało powołane, aby zintegrować działania samorządów w zakresie ochrony środowiska, reprezentować i bronić interesów członków na rzecz ochrony środowiska, wspierać poczynania poszczególnych samorządów, zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego, inspirować do działań na rzecz ochrony środowiska oraz popularyzować walory przyrodniczo-krajobrazowe górnej Narwi. Wskazane cele są realizowane m. in. poprzez :

- podejmowanie i promowanie inicjatyw proekologicznych,
- propagowanie i promowanie doświadczeń w zakresie ochrony środowiska,
- prowadzenie doradztwa technicznego, dotyczącego wyboru technologii zmniejszających zanieczyszczenie środowiska,
- koordynowanie działań zmierzających do poprawy stanu środowiska,
- formułowanie i promocja zbiorowych ofert dla kapitału krajowego i zagranicznego,
- stymulowanie i podejmowanie współpracy z podmiotami krajowymi i zagranicznymi w zakresie problematyki ekologicznej.

2. Stowarzyszenie N.A.R.E.W. Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi

Stowarzyszenie o nazwie: „N.A.R.E.W. Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi z siedzibą w Turośni Kościelnej (Stowarzyszenie), jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych - w tym jednostek samorządu terytorialnego - o celach niezarobkowych, działającym jako „Lokalna Grupa Działania” (LGD).

LGD N.A.R.E.W. działa na terenie siedmiu gmin województwa podlaskiego, wchodzących w skład Narwiańskiego Parku Narodowego: Choroszcz, Kobylin Borzymy, Łapy, Sokoły, Suraż, Turośń Kościelna i Tykocin.

Stowarzyszenie N.A.R.E.W. działa w oparciu o współpracę pomiędzy gminami wchodzącymi w skład Narwiańskiego Parku Narodowego na płaszczyźnie drobnej przedsiębiorczości w otoczeniu rolnictwa, wykorzystania potencjału przyrodniczego i kulturowego regionu w celu zrównoważonego rozwoju. Jako temat przewodni dla swojej Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Stowarzyszenie wybrało **Wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych, w tym potencjału obszarów należących do sieci Natura 2000**. Celem działalności Stowarzyszenia jest rozwój ekonomiczno – społeczny poprzez:

- turystykę (m. in. rozwój produktów turystycznych, rozwój zasobów ludzkich, kształtowanie przestrzeni turystycznej),
  - produkty regionalne (m. in. rozwój lokalnego przetwórstwa, wsparcie marketingowe produktów regionalnych i ekologicznych),
- oraz poprawa jakości życia i rozwój przedsiębiorczości w zgodzie z naturą (m. in. promocja przedsiębiorczości w oparciu o zasoby naturalne, aktywizacja społeczno-kulturowa poprzez ochronę dziedzictwa kulturowego).

3. Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego

BOF jest samorządnym stowarzyszeniem gmin powołanym w celu wspierania idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz koordynacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji.

Białostocki Obszar Funkcjonalny (BOF) tworzą: stolica województwa podlaskiego – miasto Białystok oraz 9 gmin, w tym gminy miejsko-wiejskie: Choroszcz, Czarna Białostocka, Łapy, Supraśl, Wasilków, Zabłudów oraz gminy wiejskie: Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Turośń Kościelna. Wszystkie gminy tworzące BOF należą do powiatu białostockiego i zlokalizowane są w centralnej części województwa podlaskiego. Białostocki Obszar Funkcjonalny graniczy w powiatami: sokólskim, monieckim, wysokomazowieckim, bielskim i hajnowskim. Powierzchnia BOF wynosi 1 728 km² i zamieszkuje ją w sumie 411 531 ludności.

Zadania Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego:

- wykonywanie zadań dotyczących wdrażania projektów dofinansowanych z funduszy krajowych i europejskich, w tym pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych;
- zapewnienie członkom Stowarzyszenia dostępu do informacji na temat aktualnego stanu wdrażania ZIT;
- wyrażanie opinii i wspólnych stanowisk członków Stowarzyszenia wobec administracji rządowej (centralnej i wojewódzkiej) oraz samorządowej szczebla wojewódzkiego, jak również innych organizacji samorządowych, gospodarczych i społecznych, w szczególności dotyczących spraw związanych z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020;

- współpraca i wymiana informacji pomiędzy gminami, powiatami i samorządem województwa;
- wnioskowanie o dofinansowanie z funduszy krajowych i europejskich oraz organizowanie i prowadzenie prac związanych z realizacją projektów z udziałem funduszy zewnętrznych;
- podejmowanie wszystkich innych zadań zmierzających do osiągnięcia celów Stowarzyszenia.

8.5.2 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY ŁAPY

Organizacje pozarządowe to dobrowolna forma zrzeszania się. Stanowiąc trzeci sektor są, obok sektora publicznego i prywatnego, jednym z najważniejszych elementów życia społecznego. Organizacje pozarządowe nierzadko uzupełniają lukę, której nie zapełnia sektor publiczny i prywatny. Dlatego ważne jest, aby sektory te ściśle ze sobą współpracowały. Obecnie na terenie gminy Łapy zarejestrowanych jest 25 stowarzyszeń, w tym 4 posiadają status organizacji pożytku publicznego, 3 fundacje oraz 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

TABELA 38. STOWARZYSZENIA REJESTROWANE POSIADAJĄCE SIEDZIBĘ NA TERENIE GMINY ŁAPY

LP	NAZWA STOWARZYSZENIA	ADRES SIEDZIBY
1	Łąskie Towarzystwo Regionalne im. Ppłk Stanisława Nilskiego-Łapińskiego	ul. Sikorskiego 24 18-100 Łapy
2	Łąskie Stowarzyszenie Klubów Abstynenta Klub Abstynenta "Przyszłość"	ul. Sikorskiego 18 18-100 Łapy
3	Narwiańskie Towarzystwo Ochrony Środowiska Status organizacji pożytku publicznego	Uhowo ul. Kolejowa 8 18-100 Łapy
4	Stowarzyszenie "Pomocna Dłoń"	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Główna 50 18-100 Łapy
5	PROEKONA Nadnarwiańskie Stowarzyszenie Społeczno-Ekologiczne	Wiejski Dom Kultury Łapy-Szołajdy 85 18-100 Łapy
6	Stowarzyszenie Szkoła Bez Barrier w Łapach Status organizacji pożytku publicznego	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Papieża Jana Pawła II ul. Polna 9 18-100 Łapy
7	Stowarzyszenie Sportowo-Edukacyjne "Petrus" im. Ks. Henryka Bagińskiego przy parafii Św. Ap. Piotra i Pawła w Łapach • Status organizacji pożytku publicznego	ul. Główna 21 18-100 Łapy
8	Szansa dla Gimnazjum w Łapach • Status organizacji pożytku publicznego	ul. Matejki 19 18-100 Łapy
9	Europejskie Forum Inicjatyw EuroIdea	ul. Gen. Wł. Sikorskiego 15 18-100 Łapy
10	Łąski Ogólniak	ul. Bohaterów Westerplatte 10 18-100 Łapy
11	Stowarzyszenie "Nasza Przestrzeń"	Łapy Dębowina 48 18-100 Łapy
12	Łąskie Towarzystwo Rowerowe "Peleton"	ul. Leśniowska 18 A 18-100 Łapy
13	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych "IMPULS"	ul. Leśnikowska 54 18-100 Łapy
14	Fabryka Rozwoju Lokalnego	ul. Gen. Wł. Sikorskiego 24 18-100 Łapy
15	Stowarzyszenie Miłośników Wsi Wólka Waniewska	Wólka Waniewska 1 18-100 Łapy

16	Stowarzyszenie Przyjaciół Osse	ul. Letnia 1 18-100 Łapy
17	Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łapach	ul. Nowy Rynek 15 18-100 Łapy
18	Stowarzyszenie "Kul-turysta"	ul. Łąkowa 53 18-100 Łapy
19	Stowarzyszenie Edukacyjne "Łąpska Dwójka" przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Łapach	ul. Piękna 17 18-100 Łapy
20	Stowarzyszenie Nasza Płonka	Płonka Kościelna 82 18-100 Łapy
21	Koło Gospodyń Wiejskich w Łupiance Starej	Łupianka Stara 22 18-100 Łapy
22	Stowarzyszenie "Razem dla Uhowa"	Uhowo ul. Szkolna 19 18-100 Łapy
23	Stowarzyszenie "Logos"	ul. Jana Matejki 10 18-100 Łapy
24	Stowarzyszenie "Radio Pomost"	ul. Południowa 26 18-100 Łapy
25	Stowarzyszenie "Nasze Łapy - Twoja Przyszłość"	ul. Cmentarna 23 18-100 Łapy

Źródło: Rejestr Starostwa Powiatowego

TABELA 39. FUNDACJE POSIADAJĄCE SIEDZIBĘ NA TERENIE GMINY ŁAPY

LP	NAZWA STOWARZYSZENIA	ADRES SIEDZIBY
1	"Biznes Inkubator" Fundacja Rozwoju Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości	ul. Kopernika 12 18-100 Łapy
2	Fundacja Aktywacja	ul. Nowa 8 18-100 Łapy
3	Fundacja "Morsy bez Granic, Powrót do Natury"	ul. Matejki 19 18-100 Łapy

Organizacje pozarządowe to głównie organizacje działające w zakresie kultury i oświaty oraz rozwoju przedsiębiorczości. Na terenie gminy działają również organizacje posiadające siedzibę poza jej granicami. Jedną z najaktywniejszych organizacji jest Fundacja VITA FAMILIAE, która zrealizowała jeden z większych projektów polegający na utworzeniu Centrum Integracji Społecznej „Przystań w Łapach”.

Oprócz wyżej wspomnianych na terenie gminy funkcjonują również inne zrzeszenia, głównie Uczniowskie Kluby Sportowe, prowadzące swoją działalność na podstawie wpisu do ewidencji prowadzonej przez Starostę Powiatowego w Białymstoku. Są to m. in. UKS „Narew”, UKS „Łapa”, a także UKS „Olimp”.

8.5.3 WSPÓŁPRACA GMINY ŁAPY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Władze samorządowe Gminy Łapy, wychodząc naprzeciw dobrowolnemu zrzeszaniu się mieszkańców, pragnie wspierać i ściśle współpracować z organizacjami pozarządowymi. Na początku każdego roku Rada Miejska w Łapach podejmuje uchwałę w sprawie przyjęcia rocznego Programu współpracy Miasta i Gminy Łapy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Warto nadmienić, iż na ostateczną postać Programu mają wpływ mieszkańcy gminy Łapy, którzy w ramach ogłaszanych konsultacji mogą zgłaszać własne uwagi. Celem ogólnym Programu jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację społeczności lokalnej. Cele szczegółowe Programu określone zostały jako:

- 1) aktywizacja na gruncie polityki społecznej,
- 2) aktywizacja na gruncie kultury, oświaty, sportu i zdrowia,
- 3) aktywizacja na gruncie ochrony środowiska i ekologii,
- 4) aktywizacja na gruncie wspierania aktywności mieszkańców i budowy społeczeństwa informacyjnego.

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy lub pozafinansowy. Pierwszy rodzaj współpracy odbywa się w formie zlecenia realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu poprzez powierzanie bądź wspieranie wykonania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji. Natomiast współpraca o charakterze pozafinansowym odbywa się poprzez:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;
- prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej dotyczącej wspólnych działań Gminy i organizacji pozarządowych;
- pomoc merytoryczna dla projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe mających na celu poprawę życia mieszkańców gminy Łapy;
- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- pomoc Gminy dla organizacji pozarządowych przy składaniu wniosków i innych dokumentów niezbędnych do pozyskiwania i rozliczania środków spoza budżetu Gminy, w tym funduszy unijnych.

9. ANALIZA SWOT

Po przeprowadzeniu diagnozy stanu istniejącego gminy, przystąpiono do analizy uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, szans i zagrożeń rozwoju gminy, czyli tzw. analizy SWOT. Wynikiem tych prac było ustalenie mocnych stron gminy, na których należy oprzeć przyszły jej rozwój oraz stron słabych, których oddziaływanie należy minimalizować.

Model SWOT zakłada analizę:

- **Mocnych stron**, czyli uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jej przyszłego rozwoju
- **Słabych stron**, czyli uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze
- **Szans**, czyli uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym, jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze
- **Zagrożeń**, czyli uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na dalszy rozwój.

Mocne strony	Słabe strony
<p>Kompleksowe objęcie miejscowym planem zagospodarowanie przestrzennego Miasta i Gminy Łapy, w tym wyznaczenie potencjalnych rezerw terenowych dotyczących realizacji różnych funkcji (komunikacyjna, mieszkaniowa, inwestycyjna itp.)</p>	<p>Brak podstawowego i kompleksowego układu komunikacyjnego (drogowego), w tym również odcinków oddzielających ruch tranzytowy i przemysłowy od ruchu lokalnego, brak bezkolizyjnych skrzyżowań w ruchu drogowym, jak i bezkolizyjnych przejazdów kolejowych</p>
<p>Bogata oferta edukacyjna na wszystkich dostępnych poziomach edukacyjnych</p>	<p>Zlokalizowanie na terenach prywatnych wartościowych pod względem inwestycyjnym i rozwojowym terenów przeznaczonych w mpzp pod inwestycje, a także znaczne ich rozdrobnienie</p>
<p>Dostępność opieki żłobkowej i przedszkolnej – dobrze rozwinięta sieć placówek przedszkolnych i opieki nad dziećmi do lat 3</p>	<p>Stan infrastruktury drogowej w miejscach do zamieszkania</p>
<p>Rozwinięta baza kształcenia specjalnego i zawodowego</p>	<p>Stan infrastruktury edukacyjnej, w tym przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3</p>
<p>Dostępność do infrastruktury medycznej Funkcjonowanie ośrodków opieki długoterminowej</p>	<p>Niski poziom koordynacji profili kształcenia ponadgimnazjalnego z kształceniem na uczelniach wyższych</p>
<p>Wysoki poziom aktywności społecznej, funkcjonowanie wielu organizacji pozarządowych</p>	<p>Stan infrastruktury dotyczącej bazy kształcenia specjalnego i zawodowego</p>
<p>Dobrze rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej oraz podejmowanie wielokierunkowych i interdyscyplinarnych działań w tym zakresie (walka z problemami społecznymi, zagrożeniami, patologiami, przestępczością itp.)</p>	<p>Niedostosowanie profilu kształcenia specjalnego i zawodowego do potrzeb rynku pracy</p> <p>Stan infrastruktury medycznej, w tym szpitalnej oraz podstawowej opieki zdrowotnej</p>
<p>Znaczne zasoby pracy, w tym także osób z wykształceniem wyższym</p>	<p>Niezadawalający stan infrastruktury systemu zaopatrzenia w wodę</p>
<p>Znaczny potencjał szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego</p>	<p>Zbyt mała liczba miejsc oraz konieczność poprawy standardów w ośrodkach opieki długoterminowej.</p>
<p>Potencjał dotyczący dostępności komunikacyjnej (drogowej, kolejowej)</p>	<p>Konieczność zapewnienia stałego dostępu do podstawowych usług szpitalnych</p>
<p>Rozwinięty sektor transportowy</p>	<p>Niski poziom przedsiębiorczości w gminie</p>
<p>Potencjał do rozwoju bazy logistycznej</p>	<p>Niskie nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw, w tym w nowe i innowacyjne technologie</p>
<p>Plany realizacji inwestycji infrastrukturalnych kolejowych,</p>	

<p>drogowych na szczeblu krajowym i wojewódzkim przyczyniające się do zwiększenia dostępności komunikacyjnej w regionie, Białostockim Obszarze Funkcjonalnym i poza</p> <p>Podstrefa Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej</p> <p>Polityka proinwestycyjna</p> <p>Tradycyjne rolnictwo z produkcją mleka, bydła i trzody chlewnej Duża aktywność instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w sferze kultury i sportu</p> <p>Wysoki potencjał, różnorodność i aktywność środowisk twórczych, sportowych oraz społecznych</p> <p>Potencjał różnorodności atrakcji rekreacyjnych, sportowych, turystycznych i kulturalnych dający możliwość dalszego ich rozwoju</p> <p>Funkcjonowanie instytucji wspierających rozwój konkretnych dyscyplin sportowych</p> <p>Wysoki potencjał społeczny i duża ilość aktywnych organizacji pozarządowych Przynależność do BOF</p> <p>Położenie w centralnej części województwa</p> <p>Możliwości dotyczące bazy lokalowej przy zapewnieniu dobrej dostępności dla funkcjonowania instytucji administracji publicznej w Łapach</p> <p>Dostępność komunikacyjna miasta Łapy jako ośrodka ponadlokalnego, komplementarnego do rdzenia BOF Współpraca w ramach Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, Stowarzyszenia Gmin Górnej Narwi oraz Stowarzyszenia N.A.R.E.W.</p> <p>Współdziałania samorządu na rzecz realizacji wielu wspólnych zamierzeń, których celem jest rozwój ww. organizacji</p>	<p>Niski popyt wewnętrzny</p> <p>Niski poziom współpracy instytucji rynku pracy z pracodawcami</p> <p>Duża liczba osób bezrobotnych</p> <p>Niski poziom dochodów ludności</p> <p>Ujemny przyrost naturalny i saldo migracji</p> <p>Słaby stan infrastruktury w sferze kultury, sportu i rekreacji</p> <p>Brak infrastruktury turystycznej</p> <p>Niski poziom współpracy środowisk twórczych oraz brak cyklicznej i stałej działalności środowisk związanych z działalnością turystyczną</p> <p>Niski poziom zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych</p> <p>Mała różnorodność funkcjonowania i rozwoju dyscyplin sportowych</p> <p>Niski poziom przedsiębiorczości w sferze kultury, turystyki, sportu i rekreacji</p> <p>Ograniczony poziom rozwijania potrzeb rekreacyjnych, sportowych</p> <p>Zły stan infrastruktury drogowej w Mieście i Gminie Łapy oraz zapewniającej komunikację w ramach BOF</p> <p>Zły stan infrastruktury kolejowej i towarzyszącej w Mieście i Gminie Łapy</p> <p>Jakość publicznego transportu zbiorowego (kolejowej i drogowej) – brak połączenia kolejowego z zachodnią częścią województwa podlaskiego</p> <p>Słaba lub jej brak infrastruktura dla rozwoju intermodalnego centrum komunikacyjnego w mieście Łapy o funkcjach międzyregionalnych, regionalnych, a także ponadlokalnych – komplementarnych dla całego BOF</p>
--	---

Potencjał do funkcjonowania Łap jako międzyregionalnego, regionalnego, a na pewno ponadlokalnego centrum komunikacyjnego

Zaplanowane kompleksowe działania rewitalizacyjne na obszarze miasta Łapy (w aspekcie społecznym, gospodarczym i przestrzennym)

Szanse	Zagrożenia
<p>Nie zdegradowane środowisko przyrodnicze</p> <p>Położenie na obszarze Zielonych Płuc Polski, obszarów NATURA 2000 oraz Narwiańskiego Parku Narodowego przy jednoczesnej pozytywnej akcji informacyjnej dotyczącej walorów tych terenów</p> <p>Brak wpływu na opóźnienia, a także odstąpienie od realizacji strategicznych dla regionu, BOF oraz Miasta i Gminy Łapy inwestycji drogowych (krajowych i wojewódzkich) oraz kolejowych</p> <p>Przeznaczenie środków krajowych, a w szczególności z UE na szkolnictwo wyższe, ochronę zdrowia, rehabilitację zawodową i społeczną</p> <p>Rosnące możliwości i dostępność wykorzystania środków finansowych na cele związane z rynkiem pracy i potrzebami pracodawców</p> <p>Korelacja kierunków i form kształcenia zawodowego z potrzebami pracodawców</p> <p>Wzrost wartości inwestycji zagranicznych skierowanych do części wschodniej kraju, które związane jest z nasyceniem zachodniej części kraju</p> <p>Skierowanie strumienia środków UE na rozwój Polski Wschodniej</p> <p>Rosnące znaczenie rynku produktów i usług cyfrowych, które nie są zależne od lokalizacji</p> <p>Bliskość i dobre skomunikowanie z miastem wojewódzkim i rdzeniem BOF – miastem Białystok</p> <p>Walory środowiskowe sprzyjające rozwojowi turystyki, sportu i rekreacji</p> <p>Dedykowane wsparcie dla obszarów metropolitalnych i włączenie w strukturę BOF Miasta i Gminy Łapy</p>	<p>Interpretowanie obszarów chronionych jako nieatrakcyjnych pod względem inwestycyjnym</p> <p>Wysokie koszty życia</p> <p>Odpływ młodych ludzi, niż demograficzny, i co z tym jest związane: spadek liczby uczniów w szkołach, spadek liczby kandydatów na studia, odpływ osób wykształconych</p> <p>Nierozpoznawalność miasta Łapy jako miasta o bogatych tradycjach kulturalnych, ośrodka komunikacyjnego oraz miejsca, z którego jest możliwy pierwszy dostęp do obszarów NPN, rozlewisk Narwi</p> <p>Niski poziom zainteresowania ze strony inwestorów ofertą inwestycyjną, a także dotyczącą jakości życia</p> <p>Postępująca marginalizacja Polski Wschodniej w polityce regionalnej UE</p> <p>Niekorzystne dla gminy decyzje na wyższym szczeblu</p>

Możliwości lokalizacji działalności gospodarczej na obszarach wiejskich Rozwój promocji gospodarczej, inwestycyjnej i turystycznej	
---	--

10. OBSZARY STRATEGICZNE

Cel ogólny

**Dynamiczny rozwój Gminy Łapy
w zakresie gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym**

Cel szczegółowy nr 1 Nowoczesna infrastruktura

Obszary:

- 1.1 Poprawa stanu infrastruktury sieciowej
- 1.2 Poprawa stanu infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych
- 1.3 Poprawa stanu infrastruktury oświatowej i pozostałych placówek publicznych

Działania:

1. Budowa i rozbudowa i przebudowa dróg i ulic na terenach wiejskich Gminy Łapy
2. Wymiana pokryć dachowych, unieszkodliwianie azbestu na terenie Gminy Łapy
3. Zagospodarowanie ogółów wiejskich w sołectwach Gminy Łapy
4. Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Łapy
5. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
6. Przebudowa i budowa ulic w Łapach
7. Remont i przebudowa budynku Biblioteki Publicznej w Łapach
8. Modernizacja budynku przy ul. Głównej 8 w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, kulturalnych i edukacyjnych
9. Zagospodarowanie terenu centrum wraz z budynkiem dworca kolejowego
10. Modernizacja gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Łapy
11. Modernizacja systemu odprowadzania wód deszczowych z terenu miasta Łapy

12. Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji oraz nowych ujęć wody
13. Budowa krytego basenu w Łapach
14. Zielono-niebieskie Łapy - realizacja działań adaptacyjnych i mitygacyjnych na terenie gminy Łapy polegające w szczególności na:
  - 14.1. Wprowadzenie elementów zazieleniających obszary zabudowane polegające na tworzeniu niebieskiej i zielonej infrastruktury w formie m.in. zielonych podwórek, parków kieszonkowych, zieleni przyulicznej, zielonych przystanków, ogrodów deszczowych, zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, w następujących lokalizacjach:
    - A. na terenie miasta Łapy:
      - 1)w ciągu ul. Spółdzielczej – wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy, park kieszonkowy;
      - 2)w ciągu ul. Głównej – wykonanie nasadzeń zieleni; parków kieszonkowych;
      - 3)w ciągu ul. Armii Krajowej - wykonanie nasadzeń zieleni, ogrodu deszczowego;
      - 4)ul. J. Matejki – skwer - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, wykonanie nasadzeń zieleni, ogród deszczowy i park kieszonkowy;
      - 5)ul. Ks. Bagińskiego – skwer - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, wykonanie nasadzeń zieleni, ogród deszczowy i park kieszonkowy;
      - 6)w ciągu ul. Sybiraków - wykonanie nasadzeń zieleni;
      - 7)ul. Żwirki i Wigury przy boisku ORLIK - wykonanie nasadzeń zieleni, park kieszonkowy;
      - 8)ul. H. Sienkiewicza – skwer - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy, park kieszonkowy;

9) ul. Gen. Wł. Sikorskiego 22a – przy budynku Inkubatora Przedsiębiorczości w Łapach – wykonanie nasadzeń zieleni, ogród deszczowy, wykonanie nasadzenia zieleni na części zadaszenia budynku;

10) ul. Gen. Wł. Sikorskiego 24 – przy budynku Urzędu Miejskiego w Łapach - wykonanie nasadzeń zieleni, park kieszonkowy;

B. na terenie gminy Łapy (obszary wiejskie):

1) Bokiny – przy budynku świetlicy wiejskiej - wykonanie nasadzeń zieleni, ogród deszczowy;

2) Daniłowo Duże – przy budynku po byłej szkole podstawowej - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy, park kieszonkowy;

3) Daniłowo Małe – przy budynku świetlicy wiejskiej - wykonanie nasadzeń zieleni i zieleni w donicach;

4) Gąsówka – Oleksin – przy przystanku autobusowym w centrum wsi – wykonanie ogrodu deszczowego;

5) Gąsówka Osse – w ciągu pasa drogowego - wykonanie nasadzeń zieleni;

6) Gąsówka Skwarki – przy budynku świetlicy wiejskiej - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy;

7) Gąsówka – Somachy – przy przystanku autobusowym - wykonanie nasadzeń zieleni;

8) Gąsówka Stara – boisko szkole przy przepompowni - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy;

9) Gąsówka Stara Kolonia – w ciągu ul. Żeromskiego - wykonanie nasadzeń zieleni;

10) Łapy – Dębowina – na terenie placu zabaw - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy;

11) Łapy – Kołpaki – na terenie siłowni zewnętrznej - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy;

- 12) Łapy – Korczaki – na terenie rekreacyjnym - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy;
  - 13) Łapy – Łynki – na działce gminnej przy ul. Przemysłowej - wykonanie nasadzeń zieleni;
  - 14) Łapy – Pluśniaki – na terenie placu zabaw - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, ogród deszczowy;
  - 15) Łapy – Szołajdy – na terenie siłowni zewnętrznej przy świetlicy wiejskiej – wykonanie ogrodu deszczowego, nasadzeń zieleni;
  - 16) Łupianka Nowa – w ciągu drogi gminnej przebiegającej przez centrum wsi - wykonanie nasadzeń zieleni;
  - 17) Łupianka Stara – na terenie boiska przy budynku świetlicy wiejskiej - wykonanie nasadzeń zieleni i nasadzeń zieleni w donicach,
  - 18) Płonka – Kozły – na terenie boiska - wprowadzenie drenażu poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, park kieszonkowy, ogród deszczowy;
  - 19) Płonka – Matyski – w ciągu ścieżki rowerowej - wykonanie nasadzeń zieleni;
  - 20) Płonka – Strumianka – na terenie skweru przy wjeździe do wsi - wykonanie nasadzeń zieleni, ogród deszczowy;
  - 21) Roszki – Włodki – w ciągu drogi gminnej przebiegającej przez centrum wsi – wykonanie ogrodu deszczowego;
  - 22) Roszki – Wodźki – przy budynku byłej mleczarni, przy drodze wojewódzkiej - wykonanie nasadzeń zieleni;
  - 23) Uhowo – na terenie przy budynku OSP - wykonanie nasadzeń zieleni, ogród deszczowy;
  - 24) Wólka Waniewska – na terenie przy świetlicy wiejskiej - wykonanie nasadzeń zieleni, ogród deszczowy;
- 14.2. Tworzeniu/rewitalizacji terenów zieleni, przywróceniu właściwego stanu obszarów zdegradowanych z uwzględnieniem funkcji rekreacyjnej
- niezabudowane tereny miejskie pokryte roślinnością w lokalizacji

Płonka Kościelna – skwer w kierunku drogi prowadzącej do Płonki Matyski - wykonanie nasadzeń zieleni

14.3. Poprawie efektywności energetycznej na terenie Gminy Łapy poprzez modernizację oświetlenia ulicznego (wymiana lamp oświetleniowych na LED i montaż urządzeń do inteligentnego sterowania systemem oświetlenia ulicznego) w lokalizacjach:

- 1) teren całego miasta Łapy,
- 2) obszary wiejskie gminy Łapy: Bokiny, Daniłowo Duże, Daniłowo Małe, Gąsówka – Oleksin, Gąsówka Osse, Gąsówka Skwarki, Gąsówka – Somachy, Gąsówka Stara, Gąsówka Stara Kolonia, Łapy – Dębowina, Łapy – Kołpaki, Łapy – Korczaki, Łapy – Łynki, Łapy – Pluśniaki, Łapy – Szolajdy, Łupianka Nowa, Łupianka Stara, Płonka Kościelna, Płonka – Kozły, Płonka – Matyski. Płonka – Strumianka, Roszki – Włodki, Roszki – Wodźki, Uhowo, Wólka Waniewska.

Cel szczegółowy nr 2 Nowoczesna edukacja i kapitał społeczny

Obszary:

- 2.1 Zapewnienie wysokiej jakości oświaty
- 2.2 Zapewnienie wysokiej jakości opieki nad dzieckiem do lat 3
- 2.3 Tworzenie warunków do nowoczesnego i dostosowanego do potrzeb rynku pracy kształcenia na poziomie szkół ponadgimnazjalnych
- 2.4 Zapewnienie kompleksowej instytucjonalnej opieki nad osobami z niepełnosprawnością (od urodzenia aż do podjęcia pracy)
- 2.5 Współpraca z organizacjami pozarządowymi
- 2.6 Profesjonalna i interdyscyplinarna pomoc społeczna

Działania:

1. Organizacja dodatkowych zajęć w szkołach podstawowych i gimnazjalnych nastawionych na rozwój kompetencji kluczowych
2. Organizacja dodatkowych zajęć w przedszkolach nastawionych na rozwój kompetencji kluczowych

3. Zwiększanie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym
4. Kreowanie oferty szkolnictwa ponadgimnazjalnego zgodnego z oczekiwaniami rynku pracy
5. Powołanie Ośrodka wspierania edukacyjno – szkolnego z warsztatami terapii zajęciowej w Daniłowie Dużym
6. Rozszerzenie oferty Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
7. Inicjatywy integrujące społeczność lokalną
8. Organizacja szkoleń i warsztatów dla mieszkańców Gminy Łapy
9. Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy Łapy – realizacja działań edukacyjno-informacyjnych w szczególności konferencji, warsztatów, szkoleń, konkursów, imprez, festiwali, wydruk broszur w zakresie klimatu, działań adaptacyjnych i mitygacyjnych realizowanych poprzez tworzenie zielono-niebieskiej infrastruktury (szeroko rozumiana ochrona środowiska).

Cel szczegółowy nr 3 Kompleksowa rewitalizacja Gminy Łapy

Obszary:

3.1 Kompleksowe działania rewitalizacyjne (aspekt społeczny, gospodarczy i urbanistyczno-techniczny)

Działania:

1. Opracowanie kompleksowego Programu Rewitalizacji
2. Remont i przebudowa budynku Biblioteki Publicznej w Łapach
3. Modernizacja budynku przy ul. Głównej 8 w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, kulturalnych i edukacyjnych
4. Zagospodarowanie terenu centrum wraz z budynkiem dworca kolejowego
5. Wdrożenie działań założonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny
6. Wdrożenie działań założonych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych
7. Wdrożenie działań założonych w Gminnym Programie Osłonowym w zakresie zmniejszania wydatków na leki

8. Wdrożenie działań założonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
9. Wdrożenie działań założonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Łapy
10. Wdrożenie działań związanych z włączeniem w rynek pracy osób bezrobotnych i biernych zawodowo
11. Wdrożenie działań związanych z włączeniem w życie społeczne i zawodowe osób mających trudności z funkcjonowaniem w społeczeństwie

Cel szczegółowy nr 4 Dynamiczny rozwój gospodarczy

Obszary:

- 4.1 Przygotowanie terenów inwestycyjnych
- 4.2 Promowanie postaw przedsiębiorczych
- 4.3 Stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- 4.4 Promocja gospodarcza Gminy Łapy

Działania:

1. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych
2. Cykl szkoleń i zajęć pozalekcyjnych w szkołach z zakresu przedsiębiorczości
3. Organizacja kompleksowych działań z zakresu promocji Gminy Łapy jako miejsca atrakcyjnego inwestycyjnie: oferty inwestycyjne, reklama w mediach, targi branżowe, konferencje

Cel szczegółowy nr 5 Kultura, sport, turystyka zgodna z oczekiwaniami mieszkańców

- 5.1 Wzbogacanie katalogu imprez kulturalnych i sportowych
- 5.2 Działania zmierzające do zwiększenia ruchu turystycznego na terenie Gminy Łapy

5.3 Wykorzystanie potencjału kulturowego, sportowego i przyrodniczego do promocji Gminy Łapy

Działania:

1. Zainicjowanie nowych imprez opartych o tradycje kolejnictwa, wydarzenia historyczne i walory przyrodnicze
2. Promocja turystyczna Gminy Łapy: wydanie folderu, reklama w mediach, uczestnictwo w targach branżowych
3. Zagospodarowanie terenów przy rzece Narew

12. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ

Gmina Łapy dysponuje budżetem, który nie pozwala w całości sfinansować założonych działań. Jednakże posiada duże doświadczenie w pozyskiwaniu zewnętrznych środków na realizację różnego rodzaju przedsięwzięć: zarówno inwestycji infrastrukturalnych, jak i w kapitał ludzki. W związku z powyższym obok głównego źródła finansowania inwestycji, jakim będzie budżet gminy zakłada się szerokie korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania. Gmina Łapy będzie pozyskiwała środki z następujących programów:

- programy krajowe (np. Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, Program Maluch)
- programy Unii Europejskiej (Regionalny Program Operacyjny, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Polska Wschodnia, Program Operacyjny Europejska Współpraca Terytorialna, Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich)
- fundacje
- partnerstwa publiczno-prywatne
- inne.

Programy Krajowe

Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 - celem Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 jest poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego oraz zwiększenie dostępności transportowej przez tworzenie spójnej, zrównoważonej i przyjaznej użytkownikowi sieci drogowej w wymiarze lokalnym poprzez wdrożenie standardów bezpieczeństwa ruchu drogowego eliminujących największe zagrożenia w ruchu drogowym, a tym samym zmniejszenie liczby i skutków wypadków spowodowanych mankamentami infrastruktury drogowej.

Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej – w ramach Funduszu ubiegać się można o środki z następujących programów: Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu, Program rozwoju regionalnej infrastruktury sportowej, Program modernizacji infrastruktury sportowej, Program budowy hal tenisowych, Program rozwoju regionalnej infrastruktury sportowej, Program rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej, Program rozwoju infrastruktury lekkoatletycznej.

Program Maluch – program polityki prorodzinnej polegający na dofinansowaniu tworzenia i utrzymania nowych miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3 w gminach i na uczelniach oraz utrzymania już istniejących miejsc opieki nad dzieckiem.

Programy Unii Europejskiej

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego

Spośród dostępnych programów Unii Europejskiej na lata 2014-2020 z pewnością najbardziej odpowiadający potrzebom Gminy Łapy jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego. Wdrażany jest on przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego zakłada kierowanie funduszy unijnych na następujące osie priorytetowe, w ramach których Gmina wnioskować może o środki na przypisane do nich inwestycje:

Oś priorytetowa I Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu – głównym nurtem zakładanej interwencji są kompleksowe działania prorozwojowe,

proinnowacyjne i prozatrudnieniowe, wpływające bezpośrednio na wzmocnienie potencjału i konkurencyjności województwa

Oś priorytetowa II Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa – działania zaplanowane w ramach tej osi służą podniesieniu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia.

Oś priorytetowa III Kompetencje i kwalifikacje – montaż osi odpowiada na wyzwania zidentyfikowane w województwie podlaskim na każdym etapie edukacji. Znajdują się tu działania związane z edukacją przedszkolną, na szczeblu szkoły podstawowej, gimnazjalnej, zawodowej i średniej.

Oś priorytetowa IV Poprawa dostępności transportowej – celem osi jest zwiększenie dostępności transportowej regionu w ruchu drogowym i kolejowym, co w konsekwencji doprowadzić ma do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej województwa poprzez połączenie z krajowymi i międzynarodowymi ośrodkami wzrostu

Oś priorytetowa V Gospodarka niskoemisyjna – celem osi jest upowszechnienie gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach na rzecz poprawy bilansu energetycznego

Oś priorytetowa VI Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami – oś ta zakłada realizację działań mających na celu ochronę potencjału endogenicznego regionu, jakim jest duża różnorodność biologiczna i dobry stan środowiska przyrodniczego

Oś priorytetowa VII Poprawa spójności społecznej – zaplanowane tu działania służą poprawie integracji społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Oś priorytetowa VIII Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej – oś ta wdrażana będzie przez sześć działań związanych z rozwojem usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, uzupełnieniem deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, ochroną dziedzictwa kulturowego, infrastrukturą społeczną, rewitalizacją, inwestycjami na rzecz rozwoju lokalnego.

Oś priorytetowa IX – Rozwój lokalny – wdrażane przez LGD na podstawie zatwierdzonych przez Zarząd województwa lokalnych strategii rozwoju. Właściwą

dla Gminy Łapy jest LGD N.A.R.E.W. – Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Kolejnym programem atrakcyjnym dla Gminy Łapy jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

Priorytet I Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.

Priorytet II Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.

Priorytet III Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.

Priorytet IV Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.

Priorytet V Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.

Priorytet VI Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

W ramach PROW 2014-2020 będzie realizowanych łącznie 15 działań. Pomoc finansowa ze środków Programu będzie skierowana głównie do sektora rolnego. W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich kontynuowane będą działania z zakresu odnowy i rozwoju wsi, w tym w zakresie infrastruktury technicznej, które będą realizowane zarówno w ramach odrębnych działań, jak również poprzez działanie LGD.

Gmina Łapy zamierza wnioskować o środki w ramach działania Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich. Działanie to realizowane będzie przez następujące poddziałania: Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem

lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii (operacje dotyczące zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i budowa lub modernizacja dróg lokalnych); Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej (ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego); Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury (inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne oraz kształtowanie przestrzeni publicznej oraz inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów i usług).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Gmina może także wnioskować o środki z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Co prawda niektóre z działań w ramach dostępnych osi priorytetowych zakładają możliwość ubiegania się o środki przez jednostki samorządu terytorialnego co najmniej na prawach powiatu. Jednak istnieje pula działań, z których Gmina Łapy może skorzystać samodzielnie, bądź składając wniosek o dofinansowanie w ramach szerszego partnerstwa, np. poprzez Stowarzyszenie Gmin Górnej Narwi. Program realizowany będzie za pośrednictwem następujących 9 osi priorytetowych:

Oś I Zmniejszenie emisyjności gospodarki - wsparcie uzyskują działania obejmujące m.in. zwiększenie efektywności wykorzystania energii pierwotnej, poprawę efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkaniowego (w tym zmniejszenie emisyjności) oraz obniżenie energochłonności przedsiębiorstw, zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Wspierany będzie również rozwój systemu inteligentnych sieci energetycznych na niskich i średnich napięciach, co w znacznym stopniu ułatwi również wzrost wykorzystania

odnawialnych źródeł energii oraz przyczyni się do rozwoju energetyki prosumenckiej. Ponadto

przewiduje się wsparcie dla obszarów (głównie miejskich) posiadających uprzednio przygotowane plany gospodarki niskoemisyjnej, w szczególności w zakresie przebudowy i budowy nowych elementów sieci ciepłowniczych oraz tzw. głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynków mieszkaniowych. Dodatkowo w celu zwiększenia efektywności przetwarzania energii pierwotnej będą wspierane działania w obszarze rozwoju wysokosprawnej kogeneracji.

Oś II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu - w ramach osi połączono priorytety inwestycyjne z dwóch celów tematycznych 5. i 6., tj. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami. Integracja w jednej osi działań infrastrukturalnych i innych działań środowiskowych, w tym związanych z adaptacją do zmian klimatu, zapewni spójność planowania i wdrażania projektów, a przez to przyczyni się to do lepszego osiągnięcia założonych celów niż miałyby to miejsce w przypadku odrębnych osi priorytetowych.

Oś III Rozwój sieci drogowej TEN-t i transportu multimodalnego - celem osi priorytetowej będzie nadrobienie zaległości w rozbudowie infrastruktury drogowej bezpiecznej dla użytkownika oraz połączenie najważniejszych ośrodków miejskich z siecią transportu europejskiego (TEN-T), poprawa bezpieczeństwa ruch drogowego, poprawa bezpieczeństwa ruchu lotniczego w sieci bazowej poprzez zwiększenie przepustowości przestrzeni powietrznej i przepustowości nawigacyjnej portów lotniczych oraz rozwój i integracja poszczególnych gałęzi multimodalnego systemu transportowego (transport morski, wodny śródlądowy i intermodalny).

Oś IV Infrastruktura drogowa dla miast - działania w ramach osi IV. stanowią uzupełniającą część wobec inwestycji przewidzianych w ramach osi III. związanych z rozwojem drogowej sieci TEN-Ti realizują określony w niej cel, z uwzględnieniem dostępności drogowej ośrodków miejskich i ich odciążenia od ruchu drogowego.

Oś V Rozwój transportu kolejowego w Polsce - celami osi priorytetowej jest wzmocnienie roli transportu kolejowego w zintegrowanym systemie transportowym kraju dzięki poprawie stanu połączeń kolejowych w TEN-T i poza siecią, w tym infrastruktury kolejowej łączącej główne miasta Polski, ważne ośrodki przemysłowe i gospodarcze i linii stanowiących połączenie portów morskich z zapleczem gospodarczym w głębi kraju oraz większe wykorzystanie systemów kolejowych w miastach.

Oś VI Rozwój niskoemisyjnego transportu w miastach - celem osi priorytetowej jest większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego poprzez rozwój i integrację systemów publicznego transportu zbiorowego w miastach. Dzięki podejmowanym działaniom nastąpi zmniejszenie zatłoczenia motoryzacyjnego w miastach, poprawa płynności ruchu i ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.

Oś VII Poprawa bezpieczeństwa energetycznego - wsparcie w ramach osi priorytetowej VII. koncentrować się będzie na rozbudowie, przebudowie i unowocześnieniu infrastruktury energetycznej przy zapewnieniu wdrażania inteligentnych rozwiązań.

Oś VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój kultury - celem osi priorytetowej jest ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego, zarówno materialnego, jak i niematerialnego. Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego w osiąganiu korzyści społecznych i gospodarczych, zarówno w wymiarze krajowym, jak regionalnym i lokalnym.

Oś IX Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia - oś ukierunkowana na rozwój strategicznych elementów infrastruktury ochrony zdrowia o znaczeniu krajowym (ratownictwa medycznego oraz ponadregionalnych wysokospecjalistycznych ośrodków medycznych), które będą tworzyć warunki dla zwiększenia dostępu do niej wszystkim mieszkańcom, przyczyniając się tym samym do zakładanego zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia.

13. SYSTEM WDRAŻANIA

Wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Łapy inicjuje uchwalenie go przez Radę Gminy. Natomiast za wdrożenie zapisów Planu Rozwoju Lokalnego odpowiadać będzie Burmistrz Łap. Przygotowaniem zadań do realizacji zajmować się będą pracownicy urzędu miejskiego oraz jednostek podległych, powiązanych merytorycznie i rzeczowo z poszczególnymi zadaniami zaplanowanymi do realizacji. Zadaniem pracowników Urzędu i jednostek podległych będzie:

- przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji
- uzyskanie wymaganych pozwoleń
- uzgodnienie warunków realizacji inwestycji z wszystkimi zainteresowanymi stronami
- przygotowanie wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami (w przypadku, gdy na inwestycję planuje się pozyskanie zewnętrznego dofinansowania)
- wyłonienie wykonawcy
- nadzór nad realizacją inwestycji
- odbiór inwestycji po zakończeniu oraz przekazanie jej do użytkowania.

14. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA

W celu nadzorowania stopnia realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Łapy konieczne jest ustalenie wskaźników, jakimi będzie to mierzone. Wskaźniki zaproponowane w poniższej tabeli zgodne są ze wskaźnikami przyjętymi w poszczególnych Programach Operacyjnych, z których gmina Łapy planuje pozyskiwać dotacje. Zapewni to jednolity pomiar i sprawozdaczność zarówno w sprawozdaniach z działalności Burmistrza, jak i we wnioskach o płatność do instytucji pośredniczących.

Wskaźniki rezultatu i produktu

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary
------------	---------------------------	------------------------

1	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	sztuka
2	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	sztuka
3	Liczba pracujących, łącznie z pracującymi na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoba
4	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoba
5	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	osoba
6	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu	osoba
7	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	osoba
8	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoba
9	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	sztuka
10	Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	sztuka
11	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	osoba
12	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	sztuka
13	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	osoba
14	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoba
15	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoba
16	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które	osoba

	uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	
17	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	osoba
18	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh/rok
19	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	GJ/rok
20	Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	sztuka
21	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	osoby
22	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków Wydajność dobową wybudowanych ujęć wody	RLM m3/dobę m3/dobę
23	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoba
24	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoba
25	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoba
26	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	osoba
27	Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem	osoba
28	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka
29	Liczba miejsc atrakcyjnych turystycznie	sztuka
Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka miary
1	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	sztuka
2	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoba

3	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CI), w tym: - mężczyzn - kobiet	osoba
4	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba
5	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba
6	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie (CI), w tym: - mężczyzn - kobiet	osoba
7	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (CI), w tym: - mężczyzn - kobiet	osoba
8	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoba
9	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoba
10	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	sztuka
11	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba
12	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	sztuka
13	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	sztuka
14	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoba
15	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	sztuka
16	Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie	osoba
17	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	osoba

18	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie	sztuka
19	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoba
20	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	sztuka
21	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoba
22	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoba
23	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba
24	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba
25	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoba
26	Długość wybudowanych dróg	km
27	Długość przebudowanych dróg	km
28	Liczba projektów w zakresie poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego	sztuka
29	Liczba przebudowanych/ odnowionych dworców kolejowych	sztuka
30	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	sztuka
31	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok
32	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnikaCO2
33	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	sztuka
34	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	m2
35	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	sztuka
36	Długość wybudowanych dróg dla rowerów	km
37	Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	sztuka
38	Liczba wybudowanych zintegrowanych	sztuka

	węzłów przesiadkowych	
39	Liczba przebudowanych/ wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	sztuka
40	Długość wybudowanej/ przebudowanej/ wyremontowanej kanalizacji sanitarnej	km
41	Długość wybudowanej/ przebudowanej/ wyremontowanej sieci wodociągowej	km
42	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba
43	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoba
44	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	sztuka
45	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka
46	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	m ²
47	Liczba wybudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej	sztuka
48	Liczba mieszkańców, którzy skorzystają z działań adaptacyjnych i mitygacyjnych	osoba
49	Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury	sztuka
50	Powierzchnia utworzonych/ zrewitalizowanych terenów zieleni	ha

15. MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Monitoring realizacji założeń Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Łapy opierać się będzie na cyklicznej sprawozdawczości w formie dotychczas praktykowanej. Polega ona na comiesięcznej informacji Burmistrza Łap na temat wykonanych czynności. Informacja taka przedkładana jest Radzie Miejskiej. W związku z tym realizacja zadań wynikających z Planu Rozwoju Lokalnego zamieszczana będzie w comiesięcznych sprawozdaniach Burmistrza z działalności.

Natomiast komunikacja ze społecznością lokalną zapewniona zostanie za pośrednictwem spotkań Burmistrza z mieszkańcami. Spotkania takie stanowią

doskonałą okazję do przedstawienia stopnia realizacji założeń Planu, dotychczas zrealizowanych zadań, jak i planów na najbliższą perspektywę czasową.

Monitoring realizacji Planu rozwoju Lokalnego Gminy Łapy spełniać ma funkcję kontrolną. Celem działań jest sprawdzenie, które z założonych zadań nie zostały wykonane oraz wskazanie przyczyn takiego stanu. W wyniku przeprowadzonej diagnozy powinny zostać wdrożone działania korygujące. Zakończeniem procedury monitoringowej powinna być aktualizacja Planu tak, by skorygowane zapisy uwzględniały realne uwarunkowania realizacji zadań wskazanych w dokumencie.